דעם רבינ'ס מעשיות

סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת
מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב
זיע"א

הַמַּעֲשֶׂה עִם הַבְּחִינוֹת
בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ - וְאִידִישׁ

מעשה ד'
ממלך שגזר שמד
גליון 51

שַׁבַּת שָׁלוֹם יְלָדִים יְקָרִים!

בְּמַעֲשֶׂה הֶחָדָשׁ שֶׁנַּתְחִיל הַשָּׁבוּעַ, שֶׁנִּקְרָא גַּם **"מַעֲשֵׂה נִסִּים"**, רַבֵּנוּ מְסַפֵּר עַל מֶלֶךְ שֶׁגָּזַר שְׁמָד עַל הַיְּהוּדִים. הַגְּזֵרָה הָיְתָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת יְהוּדִים בְּאַרְצוֹ, וְחֵלֶק עָזְבוּ אֶת כָּל רְכוּשָׁם וְיָצְאוּ לְגָלוּת, וְחֶלְקָם נִשְׁאֲרוּ וְהָיוּ אֲנוּסִים. **רַבֵּנוּ מְפָרֵט וּמַסְבִּיר** מַה זֶּה בְּדִיּוּק אָנוּס, **שֶׁבִּצְנְעָא** - הָיוּ נוֹהֲגִים דָּת יְהוּדִית, **וּבְפַרְהֶסְיָא** - לֹא הָיוּ רַשָּׁאִים לִנְהֹג כְּמוֹ יְהוּדִים.

לְכָל אֶחָד יֵשׁ מַצָּבִים שֶׁשָּׁם הוּא **אָנוּס,** מְקוֹמוֹת שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל, אוֹ קָשֶׁה לוֹ לִהְיוֹת **כְּמוֹ שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת רוֹצֶה.** לִפְעָמִים מְפַחֵד עַל מַעֲמָדוֹ אוֹ רְכוּשׁוֹ, וְלִפְעָמִים מֵחֲמַת שֶׁהוּא נִמְצָא בִּסְבִיבָה שֶׁלֹּא כָּל כָּךְ מַאֲמִינָה בַּדֶּרֶךְ וּבַעֲרָכִים שֶׁהוּא מַאֲמִין, וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה מַצָּבִים בְּחַיֵּי הָאָדָם שֶׁל קֹשִׁי אוֹ חֹלִי ח"ו שֶׁהוּא אָנוּס כִּבְיָכוֹל, וְאֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת יְהוּדִי בּוֹעֵר לַה' יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה, וְשָׁם בְּמָקוֹם כָּזֶה, הוּא צָרִיךְ לִשְׁמֹר לְכָל הַפָּחוֹת **לִהְיוֹת יְהוּדִי בִּצְנְעָא,** שֶׁבְּלִבּוֹ עֲדַיִן יִרְצֶה וְיִכְסוֹף לְקַיֵּם אֶת הַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא רוֹצֶה, וּמֹחוֹ יִהְיֶה דָּבוּק בַּה' יִתְבָּרַךְ, וְיַחֲשֹׁב עַל זֶה הַרְבֵּה, וְרַק מִבַּחוּץ, **"בְּפַרְהֶסְיָא"** הוּא לֹא יַעֲשֶׂה כְּלוּם.

לְמָשָׁל יֶלֶד בַּחֵידֶר, שֶׁלָּמַד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ, עַל **מַעֲלַת הַמְחִיאַת כַּפַּיִם בַּתְּפִלָּה,** וְרוֹצֶה מְאֹד לְקַיֵּם אֶת זֶה לְמַעֲשֶׂה, אִם יַתְחִיל לִמְחֹא כַּפַּיִם בַּכִּתָּה, בְּשִׂמְחָה וּבְהִתְלַהֲבוּת בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה... רֹב הַסִּכּוּיִים שֶׁיִּסְתַּכְּלוּ עָלָיו בְּפְלִיאָה וּבְתִמָּהוֹן, וְאוּלַי עוֹד יֵעָנֵשׁ בְּחֻמְרָה עַל הַהַפְרָעָה בַּתְּפִלָּה, וְיִמְצָא אֶת עַצְמוֹ אַחַר כָּבוֹד מִחוּץ לַכִּתָּה...

וְכֵן בָּחוּר בִּישִׁיבָה, שֶׁרוֹצֶה מְאֹד לִצְעֹק לַה' יִתְבָּרַךְ מֵעוּמְקָא דְּלִבָּא, עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בַּנֶּפֶשׁ, אֵין זֶה הַדֶּרֶךְ שֶׁבְּהֵיכַל הַיְּשִׁיבָה, לְיַד הַסְּטֶנְדֶּר יָרִים אֶת קוֹלוֹ בִּזְעָקָה וּבְכִיָּה, וּבְשִׁבְעִים קוֹלוֹת... (בִּמְקוֹמוֹת שֶׁאֵין זֶה הַדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן) אֶלָּא שֶׁבְּמַצָּב כָּזֶה **הוּא יָכוֹל לִצְעֹק בְּלִבּוֹ** כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשִׂיחוֹת הָרַן, ט"ז: **"דַּע, שֶׁיְּכוֹלִין לִצְעֹק בְּקוֹל דְּמָמָה דַקָּה בִּצְעָקָה גְּדוֹלָה מְאֹד וְלֹא יִשְׁמַע שׁוּם אָדָם כְּלָל".**

זֶה מַצָּב שֶׁל אָנוּס, שֶׁאָז צָרִיךְ לִרְאוֹת עַל כָּל פָּנִים, **שֶׁבִּפְנִים בְּמֹחוֹ וְלִבּוֹ, שֶׁזֶּה מֻצְנָע מֵעֵין כֻּלָּם, יַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ, לִרְצוֹת וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ לַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה שֶׁרוֹצֶה לְקַיֵּם,** וְרַק ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב, יֵדַע אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְיִרְאֶה אֶת רְצוֹנוֹ הַטּוֹב, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת כְּמוֹ שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת רוֹצֶה, לִהְיוֹת **"יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא"**, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בַּמַּעֲשֶׂה, שֶׁכְּשֶׁשָּׁאַל הַמֶּלֶךְ אֶת הַשָּׂר הָאָנוּס: **"אֵיזֶה כָּבוֹד אַתָּה רוֹצֶה, וְאֶעֱשֶׂה לְךָ"** בִּקֵּשׁ רַק עַל זֶה, **"עִקַּר כְּבוֹדִי שֶׁאֶהְיֶה רַשַּׁאי לִהְיוֹת יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא"** כִּי זֶה מַה שֶּׁהוּא רָצָה כָּל הַזְּמַן, רַק שֶׁהָיָה אָנוּס, וְתֵכֶף כְּשֶׁרַק נָתְנוּ לוֹ הִזְדַּמְּנוּת, **בִּקֵּשׁ רַק עַל זֶה.**

אַךְ אִם ח"ו גַּם בִּצְנְעָא אֵינוֹ רוֹצֶה בַּעֲבוֹדַת ה', וְנִכְנָע לְגַמְרֵי לַחֶבְרָה מִסָּבִיב, זֶה נִקְרָא **"גְּזֵרַת שְׁמָד"**. שֶׁכְּבָר אֵינוֹ רוֹצֶה לִהְיוֹת יְהוּדִי לֹא בִּצְנְעָה וְלֹא בְּפַרְהֶסְיָה רח"ל. לָכֵן חָשׁוּב כָּל כָּךְ לְהַקְפִּיד לְקַיֵּם אֶת עֲצַת **הַהִתְבּוֹדְדוּת,** שֶׁרַבֵּנוּ הִפְלִיג בָּהּ מְאֹד, וְאָמַר שֶׁהִיא **"מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מִן הַכֹּל"**. כִּי זֶה הַדֶּרֶךְ הַיְּחִידָה **לְהִנָּצֵל מִגְּזֵרַת הַשְּׁמָד** הָאוֹרֶבֶת עַל כָּל יְהוּדִי, שֶׁיִּתְנַהֵג כְּמוֹ כֻּלָּם, וִיוַתֵּר עַל הָרְצוֹנוֹת הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים שֶׁלּוֹ, **שֶׁזֶּה עִקַּר הַיַּהֲדוּת.**

הִתְבּוֹדְדוּת זֶה זְמַן שֶׁבּוֹ אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לַה' יִתְבָּרַךְ עַל הָרְצוֹנוֹת הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלָּנוּ, וְעַל מַה שֶּׁעֲדַיִן אָנוּ אֲנוּסִים, אִם מְפַחֵד אוֹ מְבוּשָּׁה, אִם מֵהֶרְגֵּלִים לֹא טוֹבִים אוֹ מֵחֻלְשָׁה, עַד שֶׁיַּחְמֹל עָלֵינוּ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים, וְיִתֵּן לָנוּ בְּמַתָּנָה, **שֶׁנִּהְיֶה רַשָּׁאִים לִהְיוֹת יְהוּדִים כְּשֵׁרִים, יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, כִּרְצוֹנוֹ בֶּאֱמֶת, אָמֵן.**

שַׁבַּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

ספּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת

מַעֲשֶׂה ד – מִמֶּלֶךְ שֶׁגָּזַר שְׁמָד

– מַעֲשֵׂה נִסִּים –

[פֶּרֶק א] הַ'מֶּלֶךְ' גָּזַר גֵּרוּשׁ בִּגְזֵרוֹת שְׁמָד / הָ'אֲנוּסִים' / 'מֶלֶךְ הֶחָדָשׁ' / הֶ'אָנוּס' רַשַּׁאי לְהָנִיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין בְּפַרְהֶסְיָא

[א] פַּעַם־אַחַת הָיָה 'מֶלֶךְ' וְגָזַר עַל הַמְּדִינָה 'גֵּרוּשׁ' בִּ'גְזֵרוֹת שְׁמָד': "שֶׁמִּי שֶׁיִּרְצֶה לִשָּׁאֵר בַּמְּדִינָה, יָמִיר דָּתוֹ; וְאִם לָאו, יִהְיֶה נִתְגָּרֵשׁ מֵהַמְּדִינָה"!

וְהָיוּ קְצָת מֵהֶם: שֶׁהִפְקִירוּ כָּל רְכוּשָׁם וַעֲשִׁירוּת שֶׁלָּהֶם, וְיָצְאוּ מִשָּׁם בְּדַלּוּת, כְּדֵי לִשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָה שֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרְאֵלִים!

וּקְצָת מֵהֶם: חָסוּ עַל רְכוּשָׁם וַעֲשִׁירוּתָם, וְנִשְׁאֲרוּ שָׁם! וְהָיוּ 'אֲנוּסִים'! – בְּצִנְעָא הָיוּ נוֹהֲגִים 'דָּת־יְהוּדִית', וּבְפַרְהֶסְיָא לֹא הָיוּ רַשָּׁאִים (לִנְהֹג כְּמוֹ יְהוּדִים)!

[ב] וּמֵת הַמֶּלֶךְ! – וְנַעֲשָׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ! – וְהִתְחִיל לִנְהֹג הַמְּדִינָה בְּיָד רָמָה! – וְכָבַשׁ כַּמָּה מְדִינוֹת! – וְהָיָה חָכָם גָּדוֹל!

וּמֵחֲמַת שֶׁהָיָה מַחֲזִיק בְּתָקְף־יָדוֹ אֶת הַ'שָּׂרֵי־מְלוּכָה' – יָעֲצוּ עָלָיו, וְנִתְקַשְּׁרוּ: "לִפֹּל עָלָיו, וּלְהַכְרִית אוֹתוֹ וְאֶת זַרְעוֹ"!

וְהָיָה בֵּין הַשָּׂרִים, אֶחָד מֵהָ'אֲנוּסִים'! – וַיֵּשֶׁב עַצְמוֹ: "הֲלֹא מִפְּנֵי מָה אֲנִי אָנוּס? מֵחֲמַת שֶׁהָיִיתִי חָס עַל הוֹנִי וּרְכוּשִׁי! – עַכְשָׁו שֶׁיִּהְיֶה הַמְּדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ [שֶׁיַּהַרְגוּ אֶת הַמֶּלֶךְ] – יִהְיֶה "אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוֹ" (אָבוֹת פ"ג מ"ב) – כִּי אִי־אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה מְדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ"!

עַל־כֵּן יָעַץ בְּעַצְמוֹ: "לֵילֵךְ וּלְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ, בְּלִי יְדִיעָתָם"!

וְהָלַךְ וְהִגִּיד לַמֶּלֶךְ: "שֶׁנִּתְקַשְּׁרוּ עָלָיו, כַּנַּ"ל"!

וְהָלַךְ הַמֶּלֶךְ, וְנִסָּה: "אִם אֱמֶת הַדָּבָר"?!

וְרָאָה: "שֶׁהוּא אֱמֶת"!

וְהֶעֱמִיד 'שׁוֹמְרִים'!

בְּאוֹתוֹ לַיְלָה שֶׁנָּפְלוּ עָלָיו, תָּפְסוּ אוֹתָם! וְדָן אוֹתָם כָּל אֶחָד כְּפִי מִשְׁפָּטוֹ!

[ג] עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְהַשַּׂר הָאָנוּס הַנַּ"ל: "אֵיזֶה כָּבוֹד אֶתֵּן לְךָ, בִּשְׁבִיל זֶה שֶׁהִצַּלְתַּנִי וְאֶת זַרְעִי?!

אִם אֹמַר: "לַעֲשׂוֹת אוֹתְךָ שַׂר"! – הֲרֵי אַתָּה בְּלֹא זֶה 'שַׂר'!

וְאִם: "לִתֵּן לְךָ מָעוֹת"! – יֵשׁ לְךָ!

אֱמֹר: "אֵיזֶה כָּבוֹד אַתָּה רוֹצֶה"?! – וְאֶעֱשֶׂה לְךָ!

עָנָה הָ'אָנוּס' וְאָמַר: "אֲבָל תַּעֲשֶׂה לִי מַה שֶּׁאֹמַר"?? – אָמַר הַמֶּלֶךְ: "הֵן"!

אָמַר: "הִשָּׁבַע לִי בְּכִתְרְךָ וּמַלְכוּתְךָ"! – וְנִשְׁבַּע לוֹ!

עָנָה וְאָמַר (הָאָנוּס הַנַּ"ל): "עִקַּר כְּבוֹדִי: שֶׁאֶהְיֶה רַשַּׁאי לִהְיוֹת יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא, לְהָנִיחַ 'טַלִּית וּתְפִלִּין' בְּפַרְהֶסְיָא"!

וְחָרָה לְהַמֶּלֶךְ מְאֹד – מֵחֲמַת שֶׁבְּכָל מְדִינָתוֹ אֵינָם רַשָּׁאִים לִהְיוֹת יְהוּדִים, אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ בְּרֵרָה, מֵחֲמַת הַ'שְּׁבוּעָה' [שֶׁנִּשְׁבַּע לוֹ: "שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ מַה שֶּׁיִּרְצֶה"]!

בַּבֹּקֶר! הָלַךְ הָ'אָנוּס', וְהִנִּיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין בְּפַרְהֶסְיָא!

[פֶּרֶק ב] הַ'מֶּלֶךְ הֶחָדָשׁ' הַנֶּכֶד / שֶׁיִּשְׁמֹר עַצְמוֹ מִשּׁוֹר וָשֶׂה / הַ'מֶּלֶךְ הֶחָדָשׁ' הַבֵּן / 'דְּמוּת הָאָדָם' מִ'שִּׁבְעָה־מִינֵי־מַתָּכוֹת' / הֶ'אָנוּס' אֵינוֹ רַשַּׁאי יוֹתֵר לִהְיוֹת יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא

[א] אַחַר־כָּךְ מֵת הַ'מֶּלֶךְ'!

וְנַעֲשָׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ! – וְהוּא הִתְחִיל לְהַנְהִיג מְדִינָתוֹ בְּרַכּוּת, מֵחֲמַת שֶׁרָאָה שֶׁרָצוּ לְהַכְרִית אֶת אָבִיו כַּנַּ"ל! – וְכָבַשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת! – וְהָיָה חָכָם גָּדוֹל מְאֹד! – וְצִוָּה: "לְקַבֵּץ וְלִקְרוֹת אֶת כָּל הַחוֹזֵי־כּוֹכָבִים: שֶׁיַּגִּידוּ: 'מֵאֵיזֶה דָּבָר יוּכַל לִהְיוֹת נִכְרַת זַרְעוֹ'! – כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמֹר מִזֶּה"!

וְאָמְרוּ לוֹ: "שֶׁזַּרְעוֹ לֹא יִכָּרֵת! – רַק שֶׁיִּשְׁמֹר מִשּׁוֹר וָשֶׂה"!

וְכָתְבוּ זֹאת בְּ'סֵפֶר־הַזִּכְרוֹנוֹת'! – וְצִוָּה לְבָנָיו: "שֶׁיִּנְהֲגוּ גַּם־כֵּן כְּמוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ־רַכָּה!

[ב] וּמֵת! – וְנַעֲשָׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ! – וְהִתְחִיל לִנְהֹג בְּיַד־רָמָה וּבְחֹזֶק, כְּמוֹ זְקֵנוֹ! – וְכָבַשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת!

וְנָפַל עַל 'חָכְמָה' – וְצִוָּה לְהַכְרִיז: "שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בִּמְדִינָתוֹ 'שׁוֹר וָשֶׂה'! כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִכְרַת זַרְעוֹ! – עַל־כֵּן אֵין לוֹ מוֹרָא מִשּׁוּם דָּבָר!

וְנָהַג מְדִינָתוֹ בְּרָמָה! – וְנַעֲשָׂה חָכָם גָּדוֹל מְאֹד!

[ג] וְנָפַל עַל 'חָכְמָה': "לִכְבֹּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא 'מִלְחָמָה'"!

כִּי יֵשׁ 'שִׁבְעָה חֶלְקֵי עוֹלָם' – שֶׁהָעוֹלָם נִתְחַלֵּק לְ'שִׁבְעָה חֲלָקִים'!

וְיֵשׁ 'שֶׁבַע כּוֹכְבֵי־לֶכֶת' – שֶׁכָּל 'כּוֹכָב' מֵאִיר בְּחֵלֶק מֵחֶלְקֵי הָעוֹלָם!

וְיֵשׁ 'שִׁבְעָה מִינֵי מַתָּכוֹת' – שֶׁכָּל אַחַת מִ'שֶּׁבַע כּוֹכְבֵי־לֶכֶת', מֵאִיר בְּמִין מַתֶּכֶת אֶחָד!

וְהָלַךְ, וְקִבֵּץ כָּל הַ'שִּׁבְעָה מִינֵי מַתָּכוֹת'!

וְצִוָּה לְהָבִיא כָּל הַ'פַּאטְרֶעטִין' [תְּמוּנוֹת] **שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים שֶׁהֵם שֶׁל זָהָב, שֶׁתּוֹלִין בַּפַּלְטְרִין** [אַרְמוֹן] **שֶׁלָּהֶם, וְעָשָׂה מִזֶּה 'אָדָם'! – רֹאשׁוֹ שֶׁל זָהָב, וְגוּפוֹ שֶׁל כֶּסֶף, וְכֵן שְׁאָר הָאֵיבָרִים מִמִּינֵי מַתָּכוֹת הָאֲחֵרִים! – וְהָיָה בְּ'אוֹתוֹ הָאָדָם', כָּל הַ'שֶּׁבַע מִינֵי מַתָּכוֹת'!**

וְהֶעֱמִיד אוֹתוֹ עַל 'הַר גָּבוֹהַּ'!

וְהָיוּ כָּל הַ'שִּׁבְעָה כּוֹכְבֵי־לֶכֶת' מְאִירִין בְּאוֹתוֹ הָאָדָם!

וּכְשֶׁהָיָה אָדָם צָרִיךְ לְאֵיזֶה 'עֵצָה', אוֹ אֵיזֶה 'מַשָּׂא־וּמַתָּן' אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אִם לָאו – הָיָה עוֹמֵד נֶגֶד אוֹתוֹ הָאֵיבָר שֶׁל הַמִּין מַתֶּכֶת, הַשַּׁיָּךְ לְחֵלֶק הָעוֹלָם שֶׁהוּא מִשָּׁם – וְהָיָה חוֹשֵׁב בְּדַעְתּוֹ: "אִם לַעֲשׂוֹת"? "אִם לָאו"?

וּכְשֶׁהָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, הָיָה מֵאִיר וּמַזְרִיחַ אוֹתוֹ הָאֵיבָר! – וְאִם לָאו, הָיָה נֶחְשָׁךְ הָאֵבָר!

(כָּל זֶה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל) – **וְעַל־יְדֵי זֶה הָיָה כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם! – וְאָסַף מָמוֹן רַב!**

[ד] וְאוֹתוֹ הַ'דְּמוּת־אָדָם' – לֹא הָיָה מְסֻגָּל לְהַנַּ"ל, רַק (בְּאֹפֶן וּבִתְנַאי)**: "שֶׁיִּהְיֶה הַמֶּלֶךְ 'מַשְׁפִּיל גֵּאִים', וּ'מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים'!**

וְהָלַךְ [הַ'מֶּלֶךְ'], **וְשָׁלַח 'פְּקֻדּוֹת'** (הַיְנוּ: אוֹקַאזִין)**, עֲבוּר כָּל הַיֶּעְדְנִירַאלִין** [קְצִינִים]**, וּשְׁאָר הַשָּׂרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם 'הִתְמַנּוּת', וְ'אוֹרְדֶּיר"שׁ'** [הִתְמַנּוּת מְיֻחָדוֹת]**!**

וּבָאוּ כֻּלָּם – וְהִשְׁפִּיל אוֹתָם, וְלָקַח מֵהֶם הַ'הִתְמַנּוּת' שֶׁלָּהֶם! – אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁהָיוּ לָהֶם 'הִתְמַנּוּת' שֶׁעָבְדוּ אֵצֶל אֲבִי־אֲבִי־זְקֵנוֹ, לָקַח מֵהֶם!

וְהִגְבִּיהַּ 'שְׁפָלִים', וְהֶעֱמִיד אוֹתָם תַּחְתֵּיהֶם [שֶׁל הַשָּׂרִים הַנַּ"ל שֶׁהִשְׁפִּיל]**.**

[ה] בְּתוֹכָם [בֵּין הַשָּׂרִים שֶׁהִשְׁפִּיל אוֹתָם] **– הָיָה הַשַּׂר הָאָנוּס הַנַּ"ל** (הַיְנוּ שֶׁהוּא הָיָה בְּתוֹךְ הַשָּׂרִים שֶׁהַמֶּלֶךְ הָיָה עוֹסֵק לְהַשְׁפִּילָם)**!**

וְשָׁאַל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ: "מַהוּ הַשְּׂרָרוּת וְהַהִתְמַנּוּת שֶׁלְּךָ"?! – הֵשִׁיב לוֹ: "הַ'שְּׂרָרוּת' שֶׁלִּי הוּא, שֶׁאֶהְיֶה רַשַּׁאי לִהְיוֹת יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא, בִּשְׁבִיל אוֹתָהּ הַטּוֹבָה שֶׁעָשִׂיתִי לִזְקֵנְךָ, כַּנַּ"ל [פֶּרֶק א אוֹת ג]**!**

וְלָקַח [הַמֶּלֶךְ] **מֵאִתּוֹ זֹאת** [שֶׁיִּהְיֶה רַשַּׁאי לִהְיוֹת יְהוּדִי וּלְהָנִיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין בְּפַרְהֶסְיָא] **– וְחָזַר וְנַעֲשָׂה 'אָנוּס'!**

[פֶּרֶק ג] 'שׁוֹר וָשֶׂה' מְשַׂחֲקִים מִמֶּנּוּ / 'שֵׁבֶט הַבַּרְזֶל' / הָ'אֵשׁ' / הַ'מֶּלֶךְ' נִכְרַת עַל־יְדֵי 'שׁוֹר וָשֶׂה'

[א] פַּעַם־אַחַת שָׁכַב הַמֶּלֶךְ לִישֹׁן – וְרָאָה בַּחֲלוֹם: "שֶׁהַשָּׁמַיִם זַכִּים"! – וְרָאָה: "כָּל הַשְּׁנֵים־עָשָׂר מַזָּלוֹת"!

[דְּהַיְנוּ: הַ'כּוֹכָבִים שֶׁבַּשָּׁמַיִם' מִתְחַלְּקִים לִ'שְׁנֵים־עָשָׂר חֲלָקִים', כְּנֶגֶד הַ'שְּׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים'! – חֵלֶק אֶחָד מֵהַכּוֹכָבִים, הוּא כְּמוֹ 'שֶׂה', וְזֶהוּ 'מַזָּלוֹ שֶׁל נִיסָן'! – וּ'מַזָּלוֹ שֶׁל אִיָּיר', מְכֻנֶּה 'שׁוֹר'! – וְכָךְ יֵשׁ לְכָל חֹדֶשׁ אֶת 'מַזָּלוֹ'!].

וְרָאָה: "שֶׁ'שׁוֹר וָשֶׂה' שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַ'מַּזָּלוֹת' – הֵם מְשַׂחֲקִים מִמֶּנּוּ"!

*

וְהֵקִיץ בְּ'כַעַס גָּדוֹל' – וְנִפְחַד מְאֹד!

וְצִוָּה: "לְהָבִיא אֶת 'סֵפֶר־הַזִּכְרוֹנוֹת'! – וְרָאָה כָּתוּב בּוֹ: שֶׁעַל־יְדֵי 'שׁוֹר וָשֶׂה', יִהְיֶה נִכְרַת זַרְעוֹ!

וְנָפַל עָלָיו 'פַּחַד גָּדוֹל'! – וְסִפֵּר [זֹאת] **לְהַמַּלְכָּה! – וְנָפַל עָלֶיהָ וְעַל בָּנֶיהָ גַּם־כֵּן 'פַּחַד גָּדוֹל'! – "וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ מְאֹד"** (עַל־פִּי בְּרֵאשִׁית מא, ח; דָּנִיֵּאל ב, ג)!

וְקָרָא לְכָל הַ'פּוֹתְרֵי־חֲלוֹמוֹת'! – וְכָל אֶחָד הָיָה פּוֹתֵר לְעַצְמוֹ! – וְלֹא הָיָה קוֹלָן נִכְנָס בְּאָזְנָיו! – וְנָפַל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל מְאֹד!

[ב] וּבָא אֵלָיו חָכָם אֶחָד, וְאָמַר לוֹ: "שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַבָּלָה מֵאָבִיו: הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ 'שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים־וַחֲמִשָּׁה מִינֵי תַּהֲלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ' – וְיֵשׁ מָקוֹם שֶׁכָּל הַ'שְּׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים־וַחֲמִשָּׁה מִינֵי תַּהֲלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ' מַזְרִיחִים לְשָׁם – וְשָׁם גָּדֵל 'שֵׁבֶט בַּרְזֶל' – וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'פַּחַד', כְּשֶׁבָּא לְהַ'שֵּׁבֶט' הַנַּ"ל, נִצּוֹל מֵהַ'פַּחַד'"!

וְהוּטַב לְהַ'מֶּלֶךְ'! – וְהָלַךְ עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְכָל זַרְעוֹ, לַמָּקוֹם הַנַּ"ל, עִם הֶחָכָם הַנַּ"ל!

וּבְאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ, עוֹמֵד 'מַלְאָךְ' שֶׁהוּא מְמֻנֶּה עַל 'כַּעַס'! – כִּי עַל־יְדֵי 'כַּעַס' בּוֹרְאִים 'מַלְאַךְ־הַמַּשְׁחִית'! – וְ'אוֹתוֹ מַלְאָךְ הַנַּ"ל', הוּא מְמֻנֶּה עַל כָּל הַ'מַּשְׁחִיתִים'!

וְשׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ [מֵהַמַּלְאָךְ הַנַּ"ל]**, הַ'דֶּרֶךְ'! – כִּי "יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי אִישׁ"** (מִשְׁלֵי יד, יב; טז, כה)**! – וְיֵשׁ 'דֶּרֶךְ' שֶׁהוּא מָלֵא טִיט! – וְיֵשׁ 'דֶּרֶךְ' שֶׁהוּא מָלֵא פְּחָתִים וּבוֹרוֹת! – וְכֵן שְׁאָר דְּרָכִים!**

וְיֵשׁ 'דֶּרֶךְ אֶחָד', שֶׁיֵּשׁ שָׁם 'אֵשׁ' – שֶׁ'אַרְבַּע פַּרְסָאוֹת' מֵ'אוֹתוֹ הָאֵשׁ' נִשְׂרָפִים!

(וְשָׁאֲלוּ לוֹ הַ'דֶּרֶךְ' [מֵהַמַּלְאָךְ הַנַּ"ל] – וְאָמַר לָהֶם 'אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ' שֶׁיֵּשׁ שָׁם הָ'אֵשׁ')**! – וְהָיוּ הוֹלְכִים!**

וְהָיָה הֶ'חָכָם' מִסְתַּכֵּל לְפָנָיו בְּכָל־פַּעַם: "אִם יֵשׁ שָׁם 'אוֹתוֹ הָאֵשׁ'"?! – כִּי הָיָה לוֹ קַבָּלָה מֵאָבִיו: "שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֵשׁ, כַּנַּ"ל"!

בְּתוֹךְ־כָּךְ [שֶׁהוֹלְכִים] **רָאָה הָ'אֵשׁ' – וְרָאָה: "שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָ'אֵשׁ', 'מְלָכִים' וִ'יהוּדִים', מְעֻטָּפִים בְּ'טַלִּית וּתְפִלִּין'! – וְזֶה הָיָה: מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ אֵצֶל אוֹתָן הַ'מְּלָכִים', יוֹשְׁבִים 'יְהוּדִים' בִּמְדִינָתָם – עַל־כֵּן הָיוּ יְכוֹלִים לֵילֵךְ דֶּרֶךְ הָ'אֵשׁ'!**

וְאָמַר הֶ'חָכָם' לְהַ'מֶּלֶךְ': "בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ 'קַבָּלָה' בְּיָדִי: שֶׁ'אַרְבַּע פַּרְסָאוֹת' רָחוֹק מִן הָ'אֵשׁ', נִשְׂרָפִים! – עַל־כֵּן אֵין אֲנִי רוֹצֶה לֵילֵךְ עוֹד! [אַתָּה, אִם רְצוֹנְךָ לֵילֵךְ, לֵךְ]**!**

וְהַ'מֶּלֶךְ' הֵשִׁיב: "מֵאַחַר שֶׁ[הָיָה]**רוֹאֶה: שֶׁ'שְּׁאָר מְלָכִים' הוֹלְכִים שָׁם דֶּרֶךְ הָ'אֵשׁ' – עַל־כֵּן אָמַר, שֶׁגַּם הוּא** [יָכוֹל לֵילֵךְ] **יֵלֵךְ!**

וְעָנָה הֶ'חָכָם': "אֲנִי יֵשׁ לִי 'קַבָּלָה' מֵ'אָבִי', כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן אֵינִי רוֹצֶה לֵילֵךְ! – אַתָּה, אִם רְצוֹנְךָ לֵילֵךְ, לֵךְ!

וְהָלַךְ הַ'מֶּלֶךְ', וְ[כָל]**'זַרְעוֹ'! וְשָׁלַט בָּהֶם הָ'אֵשׁ', וְנִשְׂרַף הוּא וְ**[כָל]**זַרְעוֹ! – וְנִכְרְתוּ כֻּלָּם!**

[ג] כְּשֶׁבָּא הֶ'חָכָם' לְבֵיתוֹ – הָיָה תָּמוּהַּ בְּעֵינֵי הַ'שָּׂרִים': "[לָמָּה נִכְרַת הַמֶּלֶךְ וְזַרְעוֹ?] **– הֲלֹא הָיָה נִשְׁמָר מִ'שּׁוֹר וָשֶׂה'? – וְאֵיךְ בָּא שֶׁיִּהְיֶה נִכְרָת הוּא וְזַרְעוֹ?!**

עָנָה הָ'אָנוּס' וְאָמַר: "עַל־יְדֵי נִכְרַת"?!

כִּי הַ'חוֹזֵי־כוֹכָבִים' רָאוּ: "[שֶׁזַּרְעוֹ יִכָּרֵת עַל־יְדֵי 'שׁוֹר וָשֶׂה']"! **– וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ – כִּי 'שׁוֹר', עוֹשִׂין מֵ'עוֹרוֹ', 'תְּפִלִּין'; וְ'שֶׂה', עוֹשִׂין מִ'צַּמְרוֹ', צִ'יצִית' לְ'טַלִּית' – וְעַל־יְדֵיהֶם** ['תְּפִלִּין' וְ'צִיצִית'] **נִכְרַת 'הוּא' וְ'זַרְעוֹ'!**

כִּי 'אוֹתָן הַמְּלָכִים', שֶׁהָיוּ 'יְהוּדִים' דָּרִים בִּמְדִינָתָם, שֶׁמְּלֻבָּשִׁין בְּ'טַלִּית וּתְפִלִּין' – הָיוּ [אוֹתָן הַמְּלָכִים] **הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָ'אֵשׁ', וְלֹא הָיוּ נִזּוֹקִים כְּלָל!**

וְ'הוּא' [הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל] **נִכְרַת – עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ רַשָּׁאִים 'יְהוּדִים' שֶׁלּוֹבְשִׁין 'טַלִּית וּתְפִלִּין', לֵישֵׁב בִּמְדִינָתוֹ!**

וְעַל־כֵּן הָיוּ הַ'שּׁוֹר וָשֶׂה' שֶׁבַּ'מַּזָּלוֹת', שׂוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ! – כִּי הַ'חוֹזֵי־כוֹכָבִים' רָאוּ: "[שֶׁזַּרְעוֹ יִכָּרֵת עַל־יְדֵי 'שׁוֹר וָשֶׂה']**"! – וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ! – וְנִכְרַת 'הוּא' וְ'**[כָל]**זַרְעוֹ', כַּנַּ"ל!**

[פֶּרֶק ד] הָ'רְמָזִים' עַל הַמַּעֲשֶׂה מֵרַבֵּנוּ זַ"ל – בִּ'תְהִלִּים' פֶּרֶק ב

[א] "לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם" וְכוּ' (פָּסוּק א) ["עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ" – שֶׁגּוֹזְרִים 'שְׁמָד', כַּנַּ"ל פֶּרֶק א אוֹת א; וְאֵינָם מַנִּיחִים לִהְיוֹת 'יְהוּדִים' בְּפַרְהֶסְיָא, כַּנַּ"ל פֶּרֶק ב אוֹת ה]**!**

[ב] "תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל" (פָּסוּק ט) – [כָּאן מְרֻמָּז: 'שֵׁבֶט־הַבַּרְזֶל', כַּנַּ"ל פֶּרֶק ג אוֹת ב]!

[ג] "פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶרֶךְ כִּי יִבְעַר" וְכוּ' (פָּסוּק יב).

[כָּאן מְרֻמָּז הַ'כַּעַס' שֶׁל הַ'מֶּלֶךְ', כַּנַּ"ל פֶּרֶק ג אוֹת א; וְעַל הַ'מַּלְאָךְ' הַמְּמֻנֶּה עַל הַ'כַּעַס', שֶׁנִּבְרָא עַל־יְדֵי הַכַּעַס, כַּנַּ"ל פֶּרֶק ג אוֹת ב – שֶׁמֵּ'אוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ' שׁוֹאֲלִין הַ'דֶּרֶךְ' לָלֶכֶת! – (וְעַל־יְדֵי הַ'כַּעַס', יְכוֹלִין לְהִשָּׂרֵף עַל־יְדֵי הָ'אֵשׁ' שֶׁנִּמְצָא שָׁם בְּ'אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ', כַּנַּ"ל אֵצֶל הַ'מֶּלֶךְ', פֶּרֶק ג אוֹת ב)]!

*

וְהַדְּבָרִים [הָאֵלּוּ] **– עַתִּיקִים וּסְתוּמִים מְאֹד!**

כָּל־זֶה [הַנַּ"ל] **– שָׁמַעְתִּי** [מֵרַבֵּנוּ זַ"ל]**!**

[ד] עוֹד מָצָאתִי [מֵרַבֵּנוּ זַ"ל] **– קְצָת 'רְמָזִים' מֵהַמַּעֲשֶׂה זוֹ, בַּקַּפִּיטְל הַנַּ"ל** [תְּהִלִּים פֶּרֶק ב]**!**

"נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ" (פָּסוּק ג) **– 'מוֹסֵרוֹת' הֵם שֶׁל 'עוֹר', בְּחִינַת 'תְּפִילִין'!** – [שֶׁהַמֶּלֶךְ נִתֵּק מֵעַצְמוֹ הַ'תְּפִלִּין' – שֶׁלָּקַח הָרְשׁוּת מֵהָ'אָנוּס הַיְּהוּדִי' מִלְּהָנִיחַ תְּפִילִין בְּפַרְהֶסְיָא, כַּנַּ"ל פֶּרֶק ב אוֹת ה]**.**

"[וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ] **עֲבֹתֵימוֹ"** (שָׁם) **– 'עֲבוֹת' הֵם 'חֲבָלִים', בְּחִינַת 'צִיצִית'!** – [שֶׁהַמֶּלֶךְ הִשְׁלִיךְ מֵעָלָיו הַ'צִּיצִית' – שֶׁלָּקַח הָרְשׁוּת מֵהָ'אָנוּס הַיְּהוּדִי' לְהָנִיחַ הַ'טַּלִּית שֶׁל צִיצִית' בְּפַרְהֶסְיָא, כַּנַּ"ל פֶּרֶק ב אוֹת ה].

כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ־זִכְרוֹנָם־לִבְרָכָה 'פָּסוּק זֶה', בְּמַסֶּכֶת עֲבוֹדָה־זָרָה (דַּף ג:)**: "עַל צִיצִית וּתְפִלִּין"!**

[ה] "יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק" (פָּסוּק ד) **– כִּי הַ'שּׁוֹר וָשֶׂה'** [שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַמַּזָּלוֹת] **שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שָׂחֲקוּ מִמֶּנּוּ** [כַּנַּ"ל פֶּרֶק ג אוֹת א]**!**

[ו] "אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ בְאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ" (פָּסוּק ה) – [כָּאן מְרֻמָּז]**: הַ'כַּעַס' וְהַ'בֶּהָלָה' וְהַ'פַּחַד' הַנַּ"ל** [פֶּרֶק ג אוֹת א]**!**

[ז] "וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי" (פָּסוּק ו) **– אֶפְשָׁר הָרֶמֶז בָּזֶה: כִּי הַ'דְּמוּת אָדָם' שֶׁהֶעֱמִיד הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל עַל הַר גָּבוֹהַּ** [כַּנַּ"ל פֶּרֶק ב אוֹת ג]**,** [הָיָה מְכֻוָּן] **"אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה"** (קֹהֶלֶת ז, יד) ['סִטְרָא־אַחֲרָא' לְעֻמַּת הַ'קְּדֻשָּׁה'] **– כִּי הוּא כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ** [הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כִּבְיָכוֹל, הַשּׁוֹרֶה] **עַל 'צִיּוֹן הַר הַקֹּדֶשׁ' – כִּי שָׁם** [בְּ'צִיּוֹן הַר הַקֹּדֶשׁ'] **כְּלוּלִים כָּל חֶלְקֵי עוֹלָם וְכוּ'!** [כַּיָּדוּעַ; עַיֵּן יוֹמָא נד:].

וְזֶהוּ: "הַר" – כַּנַּ"ל!

"נָסַכְתִּי" – לְשׁוֹן (בְּרֵאשִׁית לה, יד)**: "נֶסֶךְ וַיִּצֹק"!** [כָּאן מְרֻמָּז הַ'דְּמוּת אָדָם' שֶׁיָּסַךְ וְיָצַק הַ'מֶּלֶךְ' מִכָּל הַ'שִּׁבְעָה מִינֵי מַתָּכוֹת'].

[ח] "שְׁאַל מִמֶּנִּי" (פָּסוּק ח) – [כָּאן מְרֻמָּז]**: כָּל הָ'עֵצוֹת'** [שֶׁמִּי שֶׁצָּרִיךְ 'עֵצָה', הָיָה הוֹלֵךְ לְ'דְמוּת־הָאָדָם']**, כַּנַּ"ל** [פֶּרֶק ב אוֹת ג]**!**

[אוּלַי גַּם מְרֻמָּז כָּאן מַה שֶּׁאָמַר הַ'מֶּלֶךְ' לְהָ'אָנוּס': "מַה שֶּׁאַתָּה רוֹצֶה, אֶעֱשֶׂה לְךָ", כַּנַּ"ל פֶּרֶק א אוֹת ג]!

[ט] "גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ" (שָׁם) – [כָּאן מְרֻמָּז]**: לֶאֱחֹז יַחַד כָּל "אַפְסֵי אָרֶץ" – הַיְנוּ: כָּל 'שִׁבְעָה חֶלְקֵי עוֹלָם'** [הַנַּ"ל בְּפֶרֶק ב אוֹת ג]**, וְכָל הַמְּלָכִים וְהַגּוֹיִם, לְנַחֲלָה תַּחְתָּיו** [תַּחַת מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ]**!**

[זֶה מְרַמֵּז: עַל 'דְּמוּת־הָאָדָם' הַנַּ"ל, פֶּרֶק ב אוֹת ג – שֶׁהַכֹּל נִכְלָל בּוֹ; וּמִמֶּנּוּ שׁוֹאֲלִין עֵצוֹת! – זֶה כְּנֶגֶד הַ'צַּדִּיק־הָאֱמֶתִּי', בְּחִינַת 'מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ', שֶׁמִּמֶּנּוּ שׁוֹאֲלִין כָּל הָעֵצוֹת! – עַיֵּן 'לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הֶכְשֵׁר־כֵּלִים ב, ה)]!

[י] "עִבְדוּ" (פָּסוּק יא) **– זֶה** [מְרַמֵּז עַל 'עֲבוֹדַת־הַשֵּׁם' שֶׁל מִצְוַת] **'צִיצִית'!**

"בְּיִרְאָה" (שָׁם) **– זֶה** [מְרַמֵּז עַל מִצְוַת] **'תְּפִלִּין'!** [שֶׁהוּא בְּחִינַת 'יִרְאָה', כַּמְבֹאָר בִּגְמָרָא בְּרָכוֹת ו. סוֹטָה יז. חֻלִּין פט.].

"וְגִילוּ בִּרְעָדָה" [שֶׁיָּבוֹא עַל הַגּוֹיִם] (שָׁם) – [כָּאן מְרֻמָּז]**: 'רְעָדָה'** [פַּחַד] **הַנַּ"ל!** [שֶׁנָּפַל עַל הַ'מֶּלֶךְ', פֶּרֶק ג אוֹת א־ב].

*

[יא] כָּל הַמַּעֲשֶׂה [הַזּוֹ] **– מְרֻמָּז בְּקַפִּיטְל הַזּוֹ** (תְּהִלִּים ב)**!**

[אַשְׁרֵי לוֹ! מִי שֶׁיֵּדַע קְצָת בְּ'אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת', שֶׁהֵם כֻּלָּם 'סוֹדוֹת־הַתּוֹרָה' גְּדוֹלִים]!

סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת

מַעֲשֶׂה ד – דֶער ׳מֶלֶךְ׳ וָואס הָאט גוֹזֵר גֶעוֶוען ׳שְׁמַד׳

– מַעֲשֵׂה נִסִּים [אַ מַעֲשֶׂה פוּן נִיסִים] –

[פֶּרֶק א] דֶער ׳מֶלֶךְ׳ אִיז גוֹזֵר ׳גֵירוּשׁ׳ בִּגְזֵירַת ׳שְׁמַד׳ / דִי ׳אֲנוּסִים׳ / דֶער ׳נֵייעֶר מֶלֶךְ׳ / דֶער ׳אָנוּס׳ מֶעג לֵייגְן ׳טַלִּית וּתְפִלִּין׳ בְּפַרְהֶסְיָא

[א] אַמָאל אִיז גֶעוֶוען אַ ׳מֶלֶךְ׳ – הָאט עֶר גוֹזֵר גֶעוֶוען אוֹיף דֶער ׳מְדִינָה׳, ׳גֵירוּשׁ׳, בִּגְזֵירַת ׳שְׁמַד׳ – (דְהַיְינוּ): ״אַז וֶוער עֶס וויל בְּלַייבְּן אִין דֶער ׳מְדִינָה׳, מוּז עֶר זִיךְ שְׁמַדְ׳ן! – אוּן אַז נִישְׁט, זָאל מֶען אִים אַרוֹיסְטְרַייבְּן פוּן דֶער ׳מְדִינָה׳״!

אִיז גֶעוֶוען אַ טֵייל [פוּן זֵיי]: וָואס זֵיי הָאבְּן מַפְקִיר גֶעוֶוען גָאר זֵייעֶר גוּטְס, מִיט זֵייעֶר עֲשִׁירוּת – אוּן זֶענֶען פוּן דָארְט אַרוֹיס בְּדַלּוּת [אָרִים] – כְּדֵי זֵיי זָאלְן בְּלַייבְּן בַּיי דֶער ׳אֱמוּנָה׳, זֵיי זָאלְן קֶענֶען זַיין אִידְן!

אוּן אַ טֵייל [פוּן זֵיי]: הָאבְּן רַחֲמָנוּת גֶעהַאט אוֹיף זֵייעֶר [גוּטְס, מִיט זֵייעֶר] עֲשִׁירוּת, אוּן [זֵיי] זֶענֶען דָארְטְן גֶעבְּלִיבְּן! זֶענֶען זֵיי גֶעוֶוען ׳אֲנוּסִים׳! – [אַז] ׳בִּצִינְעָא׳ (דְהַיְינוּ: פַארְבָארְגְן [בַּאהַאלְטֶענְערְהֵייט]) הָאבְּן זֵיי נוֹהֵג גֶעוֶוען [זִיךְ גֶעפִירְט] דֶעם ׳דַת פוּן אִידְן׳, אוּן ׳בְּפַרְהֶסְיָא׳ (דְהַיְינוּ: פַאר לַייט [אָפֶענֶערְהֵייט צְוִוישְׁן מֶענְטְשְׁן]) הָאבְּן זֵיי נִישְׁט גֶעטָארְט זִיךְ נוֹהֵג זַיין וִוי אִידְן!

[ב] דֶערְנָאךְ אִיז דֶער ׳מֶלֶךְ׳ גֶעשְׁטָארְבְּן! – אִיז דֶער ׳זוּהְן׳ גֶעוָוארְן ׳מֶלֶךְ׳! – אוּן הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן פִירְן דִי ׳מְדִינָה׳ זֵייעֶר שַׁארְף! – אוּן הָאט אָפְּגֶענוּמֶען אַסַאךְ מְדִינוֹת! – אוּן עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער ׳חָכָם׳!

אוּן מַחֲמַת [וַוייל] עֶר הָאט זֵייעֶר שַׁארְף גֶעהַאלְטְן אִין דֶער הַאנְט דִי ׳שָׂרֵי־מְלוּכָה׳ – הָאבְּן זֵיי זִיךְ אוֹיף אִים [אַ עֵצָה גֶעגֶעבְּן, אוּן] גֶעמַאכְט אַ ׳בּוּנְד׳: ״אַז זֵיי זָאלְן אוֹיף אִים אָנְפַאלְן, אוּן זָאלְן אִים אוֹיסְהַרְגֶ׳עֶנֶען, אִים מִיט אַלֶע זַיינֶע קִינְדֶער״!

אוּן צְוִוישְׁן דִי ׳שָׂרִים׳, אִיז גֶעוֶוען אֵיינֶער פוּן דִי ׳אֲנוּסִים׳! – הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵׁב גֶעוֶוען: ״נָאךְ וָואס [פַארְוָואס] בִּין אִיךְ אַ ׳אוֹנֵס׳ [אָנוּס], מַחֲמַת [וַוייל] אִיךְ הָאבּ חַס גֶעהַאט [גֶעשׁוֹינְט] אוֹיף מַיין הָאבּ, אוּן אוֹיף מַיין עֲשִׁירוּת! – הַיינְט אַז מֶען וֶועט דֶעם ׳מֶלֶךְ׳ הַרְגֶ׳עֶנֶען, אוּן דִי ׳מְדִינָה׳ וֶועט בְּלַייבְּן אָן אַ ׳מֶלֶךְ׳ – ״וֶועט [דָאךְ] אֵיינֶער דֶעם אַנְדֶערְן, לֶעבֶּעדִיגֶערְהֵייט אַיינְשְׁלִינְגְן״ (אָבוֹת פ״ג מ״ב) – וָוארְן אַ ׳מְדִינָה׳ קֶען נִישְׁט זַיין אָן אַ ׳מֶלֶךְ׳!

דְרוּם [דֶערִיבֶּער] הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵׁב גֶעוֶוען [אוּן זִיךְ אַ עֵצָה גֶעגֶעבְּן]: ״[אַז] עֶר וֶועט גֵיין, אוּן וֶועט אוֹיסְזָאגְן [פַאר] דֶעם ׳מֶלֶךְ׳ – אוּן זֵיי [דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע ׳שָׂרֵי־מְלוּכָה׳] זָאלְן נִישְׁט ווִיסְן״!

אוּן [עֶר] אִיז גֶעגַאנְגֶען, אוּן הָאט גֶעזָאגְט [פַאר] דֶעם ׳מֶלֶךְ׳: ״אַז מֶען הָאט זִיךְ אוֹיף אִים גֶעבּוּנְטֶעוֶועט, כַּנַ״ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]״!

אִיז גֶעגַאנְגֶען דֶער ׳מֶלֶךְ׳, אוּן הָאט אוֹיסְגֶעפְּרוּבְט: ״אוֹיבּ עֶס אִיז אֱמֶת״?! – הָאט עֶר גֶעזֶעהְן: ״אַז עֶס אִיז אֱמֶת״! – הָאט עֶר גֶעשְׁטֶעלְט ׳שׁוֹמְרִים׳!

[אִין] דִי [דָאזִיגֶע] נַאכְט וָואס זֵיי זֶענֶען אוֹיף אִים אָנְגֶעפַאלְן, הָאט מֶען זֵיי גֶעכַאפְּט! אוּן מֶען הָאט זֵיי דַן גֶעוֶוען [גֶע׳מִשְׁפָּט], אִיטְלֶעכְן [לוֹיט] ווִי זַיין ׳מִשְׁפָּט׳ אִיז גֶעוֶוען!

[ג] הָאט זִיךְ דֶער ׳מֶלֶךְ׳ אָנְגֶערוּפְן אוּן הָאט גֶעזָאגְט, צוּ דֶעם [אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן] ׳שַׂר׳ וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ ׳אוֹנֵס׳ [אָנוּס]: ״וָואס פַאר אַ כָּבוֹד זָאל אִיךְ דִיר גֶעבְּן, דֶערְפַאר וָואס דוּ הָאסְט מִיךְ מַצִּיל גֶעוֶוען מִיט מַיינֶע קִינְדֶער?!

זָאל אִיךְ דִיךְ מַאכְן פַאר אַ שַׂר? (דְהַיְינוּ: פַאר אַ הַאר)? – דוּ בִּיזְט דָאךְ בְּלוֹיז [אָן דֶעם אוֹיךְ] שׂוֹין אַ ׳שְׂרָרָה׳?!

זָאל אִיךְ דִיר גֶעבְּן ׳גֶעלְט׳? – דוּ הָאסְט [דָאךְ] אַלֵיין גֶעלְט?!

זָאג וָואסְפַארַא כָּבוֹד דוּ ווִילְסְט – וֶועל אִיךְ עֶס דִיר בְּוַודַּאי טוּהְן״!

הָאט דֶער ׳אוֹנֵס׳ [אָנוּס] גֶעעֶנְטְפֶערְט: ״וֶועסְטוּ מִיר אָבֶּער טָאן, וָואס אִיךְ וֶועל זָאגְן״?!

זָאגְט דֶער ׳מֶלֶךְ׳: ״יָא, אִיךְ וֶועל דִיר בְּוַודַּאי טָאן וָואס דוּ וֶועסְט וֶועלְן״!

הָאט דֶער ׳אוֹנֵס׳ [אָנוּס] גֶעזָאגְט: ״שְׁוֶוער מִיר בַּיי דַיין קְרוֹין, אוּן בַּיי דַיין ׳מְלוּכָה׳״!

הָאט אִים דֶער מֶלֶךְ גֶעשְׁוואוֹירְן!

הָאט זִיךְ דֶער ׳אוֹנֵס׳ [אָנוּס] אָנְגֶערוּפְן: ״גָאר מַיין ׳כָּבוֹד׳ אִיז, אַז אִיךְ זָאל מֶעגְן זַיין אַ ׳יְהוּדִי׳ בְּפַרְהֶסְיָא (דְהַיְינוּ: פַאר לַייט [אָפֶענֶערְהֵייט צְוִוישְׁן מֶענְטְשְׁן]), אִיךְ זָאל מֶעגְן לֵייגְן ׳טַלִּית אוּן תְּפִלִּין׳ בְּפַרְהֶסְיָא״!

הָאט עֶס דֶעם ׳מֶלֶךְ׳ זֵייעֶר גֶעאַרְט, מַחֲמַת [וַוייל] אִין זַיין גַאנְצֶער ׳מְדִינָה׳, טָאר נִישְׁט זַיין קַיין ׳יְהוּדִים׳ – נָאר עֶר הָאט [דָאךְ] אָבֶּער קַיין בְּרֵירָה נִישְׁט גֶעהַאט, מַחֲמַת [צוּלִיבּ] דֶער ׳שְׁבוּעָה׳ וָואס עֶר הָאט אִים גֶעשְׁווָאוֹירְן: ״אַז וָואס עֶר וֶועט וֶועלְן זָאל עֶר אִים טוּהְן״!

אִינְדֶערְפְרִי! אִיז גֶעגַאנְגֶען דֶער ׳אוֹנֵס׳, אוּן הָאט גֶעלֵייגְט ׳טַלִּית אוּן תְּפִלִּין׳ בְּפַרְהֶסְיָא!

[פֶּרֶק ב] דֶער 'נֵייעֶר מֶלֶךְ' דֶער 'אֵיינִיקְל / זִיךְ הִיטְן פוּן 'שׁוֹר וָשֶׂה' / דֶער 'נֵייעֶר מֶלֶךְ' דֶער 'אוּר־אֵיינִיקְל' / דֶער 'מֶענְטְשׁ־צוּזַאמְנְשְׁטֶעל' פוּן 'זִיבְּן־עֶרְלֵיי־אַייזְנְוַוארְג' / עֶר לָאזְט נִישְׁט מֶער דֶעם 'אָנוּס' זַיין אַ אִיד בְּפַרְהֶסְיָא

[א] דֶערְנָאךְ אִיז דֶער 'מֶלֶךְ' גֶעשְׁטָארְבְּן!

אִיז גֶעוָוארְן זַיין זוּהְן 'מֶלֶךְ'! – דֶער 'זוּהְן' הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ פִירְן דִי 'מְדִינָה' מִיט גוּטְן, מַחֲמַת עֶר הָאט גֶעזֶעהְן [אַז] **מְ'הָאט גֶעוָואלְט זַיין 'פָּאטֶער' אוֹיסְרַייסְן, כַּנַ"ל** [ווי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]**! – אוּן עֶר הָאט אַיינְגֶענוּמֶען אַסַאךְ מְדִינוֹת! – אוּן** [עֶר] **אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער 'חָכָם'!**

דֶער 'מֶלֶךְ' הָאט גֶעהֵייסְן: "אַז מְ'זָאל צוּם אוֹיפְרוּפְן [צוּנוֹיפְרוּפְן] **אַלֶע 'שְׁטֶערְנְזֶעהְער', אַז זֵיי זָאלְן אִים זָאגְן: פוּן אַ וָואסֶערְע** [וָואסְפַארַא] **זַאךְ קֶען זַיין 'זֶרַע' פַארְשְׁנִיטְן וֶוערְן – כְּדֵי עֶר זָאל זִיךְ דֶערְפַאר** [דֶערְפוּן] **הִיטְן"!**

הָאבְּן אִים דִי 'שְׁטֶערְנְזֶעהְער' גֶעזָאגְט: "אַז זַיין 'זֶרַע' וֶועט נִישְׁט פַארְשְׁנִיטְן וֶוערְן – נָאר עֶר זָאל זִיךְ הִיטְן פוּן אַ 'שׁוֹר־וָשֶׂה' (דְהַיְינוּ: פוּן אַ 'אָקְס', אוּן פוּן אַ 'לֶעמֶעלֶע')**" ! – הָאט מֶען דָאס פַארְשְׁרִיבְּן אִין דֶעם 'סֵפֶר־הַזִכְרוֹנוֹת'!**

דֶער 'מֶלֶךְ' הָאט אָנְגֶעזָאגְט זַיינֶע 'קִינְדֶער': "אַז זֵיי זָאלְן אוֹיךְ אַזוֹי פִירְן דִי 'מְדִינָה' וִוי עֶר, מִיט גוּטְן"!

[ב] דֶערְנָאךְ אִיז עֶר גֶעשְׁטָארְבְּן! – אִיז גֶעוָוארְן זַיין 'זוּהְן' 'מֶלֶךְ'! – אוּן עֶר הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן פִירְן דִי 'מְדִינָה' מִיט שַׁארְפְקֵייט, אַזוֹי־וִוי זַיין 'זֵיידֶע'! – אוּן הָאט אָפְּגֶענוּמֶען אַסַאךְ מְדִינוֹת!

אוּן [עֶר] **אִיז גֶעפַאלְן** [עֶס אִיז אִים אַיינְגֶעפַאלְן] **אוֹיף אַ 'חָכְמָה', אוּן הָאט גֶעהֵייסְן אוֹיסְרוּפְן: "אַז עֶס זָאל זִיךְ נִישְׁט גֶעפִינֶען אִין זַיין 'מְדִינָה', קֵיין 'אָקְס' אוּן קֵיין 'שָׁאף' – כְּדֵי זַיין 'זֶרַע' זָאל נִישְׁט קֶענֶען פַארְשְׁנִיטְן וֶוערְן"!**

אוּן [עֶר] **הָאט זִיךְ גֶעטְרַאכְט: "**[אַז דֶערִיבֶּער] **הַיינְט הָאט עֶר קֵיין מוֹרָא נִישְׁט פַאר קֵיין שׁוּם זַאךְ"!**

אוּן הָאט גֶעפִירְט דִי 'מְדִינָה' זֵייעֶר שַׁארְף! – אוּן עֶר אִיז גֶעוָוארְן זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער 'חָכָם'!

[ג] דֶער 'מֶלֶךְ' אִיז גֶעפַאלְן [עֶס אִיז אִים אַיינְגֶעפַאלְן] **אוֹיף אַ 'חָכְמָה': "אַז עֶר זָאל קֶענֶען אָפְּנֶעמֶען גָאר דִי וֶועלְט אָן 'מִלְחָמָה'"!**

וָוארְן סְ'פַארְהַאנְדְן 'זִיבְּן־חֲלָקִים' אִין דֶער וֶועלְט – וָוארְן דִי וֶועלְט אִיז גֶעטֵיילְט אוֹיף 'זִיבְּן־חֲלָקִים'!

אוּן סְ'פַארְהַאנְדְן 'שִׁבְעָה־כּוֹכְבֵי־לֶכֶת'! (דְהַיְינוּ: 'זִיבְּן־שְׁטֶערְן', וָואס זֵיי גֵייעֶן אַרוּם דִי 'זִיבְּן־טֶעג' פוּן דֶער 'וָואךְ')!

אוּן אִיטְלֶעכֶער 'שְׁטֶערְן' [פוּן דִי 'דָאזִיגֶע זִיבְּן־שְׁטֶערְן'] – לַייכְט אַרַיין אִין אַ חֵלֶק פוּן דִי 'זִיבְּן־חֲלָקִים' פוּן דֶער וֶועלְט!

אוּן סְ'פַארְהַאנְדְן 'שִׁבְעָה־מִינֵי־מַתְּכוֹת'! (דְהַיְינוּ: זִיבְּן עֶרְלֵיי 'אַייזְנְוַוארְג', דְהַיְינוּ: 'גָאלְד', אוּן 'זִילְבֶּער', אוּן 'קוּפֶּער', אוּן 'צִין' וְכוּ')!

אוּן אִיטְלֶעכֶער 'שְׁטֶערְן' פוּן דִי [אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶע] **'זִיבְּן־שְׁטֶערְן' – לַייכְט אַרַיין אִין אַ בַּאזוּנְדֶער מִין 'אַייזְנְוַוארְג'!**

אִיז דֶער 'מֶלֶךְ' גֶעגַאנְגֶען, אוּן הָאט צוּם אוֹיפְגֶענוּמֶען [צוּנוֹיפְגֶענוּמֶען] **דִי אַלֶע 'זִיבְּן־עֶרְלֵיי־אַייזְנְוַוארְג' – אוּן הָאט גֶעהֵייסְן: "מְ'זָאל אִים בְּרֶענְגֶען אַלֶע 'גִילְדֶענֶע־פַּאטְרֶעטְן'** [בִּילְדֶער] **פוּן אַלֶע 'מְלָכִים', וָואס זֵיי הֶענְגְן אִין זֵייעֶרֶע 'פַּאלַאצְן'"!**

אוּן עֶר הָאט גֶעמַאכְט דֶערְפוּן אַ 'מֶענְטְשׁ' – דֶער 'קָאפּ' אִיז גֶעוֶוען פוּן 'גָאלְד' – דֶער 'גוּף' פוּן 'זִילְבֶּער' – אוּן אַזוֹי דִי אִיבְּרִיגֶע 'אֵבָרִים', זֶענֶען גֶעוֶוען פוּן אַנְדֶערֶע 'אַייזְנְוַוארְג' – סֶע [סְ'אִיז] **גֶעוֶוען אִין דֶעם 'מֶענְטְשְׁן', אַלֶע 'זִיבְּן־עֶרְלֵיי־אַייזְנְוַוארְג'!**

אוּן עֶר הָאט דֶעם 'מֶענְטְשׁ' גֶעשְׁטֶעלְט, אוֹיף אַ 'הוֹיכְן־בַּארְג'! – הָאבְּן אַלֶע 'שִׁבְעָה־כּוֹכְבֵי־לֶכֶת' (דְהַיְינוּ: אַלֶע 'זִיבְּן־שְׁטֶערְן') **– אַרַיינְגֶעלַייכְט אִין דֶעם** [דָאזִיגְן] **'מֶענְטְשְׁן'!**

אוּן אַז אַ 'מֶענְטְשׁ' הָאט גֶעדַארְפְט עֶפֶּעס אַ 'עֵצָה', אָדֶער אַ 'מַשָׂא־וּמַתָּן' [הַאנְדְל] **– אוּן הָאט נִישְׁט גֶעוואוּסְט אוֹיב עֶר זָאל יָא טָאן, אָדֶער נֵיין – פְלֶעגְט עֶר זִיךְ שְׁטֶעלְן, אַקֶעגְן דֶעם 'אֵבֶר' פוּן דֶעם** [סָארְט] **'אַייזְנְוַוארְג', וָואס סְ'קֶער** [עֶס בַּאלַאנְגְט] **צוּ דֶעם 'חֵלֶק' פוּן דֶער וֶועלְט, וָואס דֶער 'מֶענְטְשׁ'** [וָואס פְרֶעגְט דִי 'עֵצָה'] **אִיז פוּן דָארְט גֶעוֶוען – אוּן דֶער 'מֶענְטְשׁ' הָאט אִינְזִין גֶעהַאט: "אוֹיב עֶר זָאל טָאן דִי זַאךְ וָואס עֶר הָאט בַּאדַארְפְט, אוֹיב נֵיין"!**

אוּן אַז עֶר הָאט בַּאדַארְפְט יָא צוּ טָאן, פְלֶעגְט לַייכְטְן אוּן שַׁיינֶען דָאס 'אֵבֶר'! – אוּן אַז נִישְׁט, אִיז פִינְסְטֶער גֶעוָוארְן דָאס 'אֵבֶר'!

(דָאס הָאט אַלְץ דֶער 'מֶלֶךְ' גֶעטָאן) **– אוּן דוּרְכְדֶעם הָאט עֶר אָפְּגֶענוּמֶען** [אַיינְגֶענוּמֶען] **גָאר דִי** [גַאנְצֶע] **וֶועלְט! – אוּן הָאט אַיינְגֶעזַאמְלְט זֵייעֶר אַסַאךְ גֶעלְט!**

[ד] נָאר דֶער [דָאזִיגֶער] **'מֶענְטְשׁ** [צוּזַאמְנְשְׁטֶעל]**' וָואס עֶר הָאט גֶעמַאכְט פוּן דִי 'זִיבְּן־עֶרְלֵיי־אַייזְנְוַוארְג' – אִיז נִישְׁט מְסוּגָל גֶעוֶוען צוּ דֶער** [אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶער] **זַאךְ – נָאר בְּאוֹפָן** [אוּן מִיטְן בַּאדִינְג]**: אַז דֶער 'מֶלֶךְ' זָאל 'מַשְׁפִּיל־גֵאִים' זַיין, אוּן זָאל 'מַגְבִּיהַ־שְׁפָלִים' זַיין!** (דְהַיְינוּ: 'גְרוֹיסֶע־לַייט'

זָאל עֶר אַרָאפְּוַואַרְפְן פוּן זֵייעֶר גְדוּלָה - אוּן 'קְלֵיינֶע־לַייט' זָאל עֶר אוֹיפְהֵייבְּן)!

אִיז גֶעגַאנְגֶען דֶער 'מֶלֶךְ', אוּן הָאט גֶעשִׁיקְט 'אוֹקַאזְן' [בַּאפֶעלְן], נָאךְ אַלֶע 'יֶעדְנִירַאלְן' [גֶענֶערַאלְן], אוּן נָאךְ אַנְדֶערֶע 'שְׂרָרוֹת' [מִינִיסְטָארְן] - וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט 'טְשִׁינֶעס' (דְהַיְינוּ: שְׂרָרָה'שַׁאפְט [אַ 'שְׁטֶעלֶע']) אוּן 'אוֹרְדֶערְס' [בַּאזוּנְדֶערֶע שְׁטֶעלֶעס]!

זֶענֶען זֵיי אַלֶע גֶעקוּמֶען - הָאט עֶר זֵיי מַשְׁפִּיל גֶעוֶוען, אוּן הָאט בַּיי זֵיי אַוֶועקְגֶענוּמֶען זֵייעֶרֶע 'טְשִׁינֶעס' [שְׁטֶעלֶעס] - אֲפִילוּ דִי וָואס הָאבְּן גֶעהַאט 'טְשִׁינֶעס' נָאךְ פוּן זַיין 'עֶלְטֶער־זֵיידְן', וָואס זֵיי הָאבְּן נָאךְ בַּיי אִים פַארְדִינְט [גֶעדִינְט] - הָאט עֶר בַּיי זֵיי אַלֶע, אַוֶועקְגֶענוּמֶען [זֵייעֶרֶע שְׁטֶעלֶעס]!

אוּן 'קְלֵיינֶע־לַייט' - הָאט עֶר אוֹיפְגֶעהוֹיבְּן, אוּן הָאט זֵיי גֶעמַאכְט [גֶעשְׁטֶעלְט] אוֹיף זֵייעֶר אָרְט (פוּן דִי 'גְרוֹיסֶע־לַייט')!

[ה] צְוִוישְׁן דִי 'שָׂרִים' וָואס דֶער 'מֶלֶךְ' הָאט אַרָאפְּגֶעוָוארְפְן - אִיז גֶעוֶוען דֶער 'אוֹנֵס' [אָנוּס] הַנַ"ל [וָואס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]!

הָאט אִים דֶער 'מֶלֶךְ' גֶעפְרֶעגְט: "וָואס אִיז דַיין 'שְׂרָרָה'שַׁאפְט'" [אוּן דַיין 'שְׁטֶעלֶע']?! - הָאט עֶר אִים גֶעעֶנְטְפֶערְט: "מַיין 'שְׂרָרָה'שַׁאפְט' אִיז נָאר, אַז אִיךְ זָאל מֶעגְן זַיין אַ 'יְהוּדִי' בְּפַרְהֶסְיָא - פַאר דֶער 'טוֹבָה' וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעטָאן דַיין 'זֵיידְן'"! [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט - פֶּרֶק א אוֹת ב־ג].

הָאט דֶער 'מֶלֶךְ', בַּיי אִים דָאס אַוֶועקְגֶענוּמֶען [פוּן מֶעגְן זַיין אַ אִיד אוּן לֵייגְן טַלִית וּתְפִילִין בְּפַרְהֶסְיָא]! - אִיז עֶר וִוידֶער גֶעוָוארְן אַ 'אוֹנֵס' [אָנוּס]!

[פֶּרֶק ג] 'שׁוֹר וָשֶׂה' לַאכְן פוּן אִים / דֶער 'אַייזֶערְנֶער רוּט' / דֶער 'פֵייעֶר' / דֶער 'מֶלֶךְ' וֶוערְט פַארְשְׁנִיטְן דוּרְךְ 'שׁוֹר וָשֶׂה'

[א] אַמָאל הָאט זִיךְ דֶער 'מֶלֶךְ' גֶעלֵייגְט שְׁלָאפְן - הָאט עֶר גֶעזֶעהְן אִין 'חָלוֹם': "וִוי דֶער 'הִימְל' אִיז לוֹיטֶער"! - אוּן הָאט גֶעזֶעהְן: "אַלֶע 'צְוֶועלְף־מַזָלוֹת'"!

(דְהַיְינוּ: דִי 'שְׁטֶערְן אִין הִימְל' זֶענֶען גֶעטֵיילְט אוֹיף 'צְוֶועלְף־חֲלָקִים', אַקֶעגְן 'צְוֶועלְף־חֳדָשִׁים'! - אֵיין חֵלֶק 'שְׁטֶערְן', אִיז אַזוֹי־וִוי אַ 'לֶעמֶעלֶע', דָאס אִיז דָאס 'מַזָל פוּן נִיסָן'! - אוּן דָאס 'מַזָל פוּן אִיָיר', וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן 'שׁוֹר', דְהַיְינוּ: אַ 'אָקְס'! - אוּן אַזוֹי אִיטְלֶעכֶער 'חוֹדֶשׁ', הָאט זַיין 'מַזָל')!

אוּן עֶר הָאט גֶעזֶעהְן: "אַז 'שׁוֹר־וָשֶׂה' (דְהַיְינוּ אַ 'אָקְס', אוּן אַ 'לֶעמֶעלֶע') וָואס סְ'פַארְהַאנְדְן צְוִוישְׁן דִי 'מַזָלוֹת' - לַאכְן זֵיי אוֹיס אִים [אִים אוֹיס]"!

*

הָאט עֶר זִיךְ אוֹיפְגֶעכַאפְּט מִיט 'גְרוֹיס כַּעַס' - אוּן אִיז זֵייעֶר דֶערְשְׁרָאקְן גֶעוָוארְן!

הָאט עֶר גֶעהֵייסְן: "בְּרֶענְגֶען דֶעם 'סֵפֶר־הַזִכְרוֹנוֹת' (דְהַיְינוּ: דָאס 'סֵפֶר' וָואס דָארְט אִיז אַלְץ פַארְשְׁרִיבְּן)"! - הָאט עֶר גֶעזֶעהְן, אַז סְ'שְׁטֵייט דָארְט פַארְשְׁרִיבְּן: "אַז דוּרְךְ 'שׁוֹר־וָשֶׂה', וֶועט זַיין 'זֶרַע' פַארְשְׁנִיטְן וֶוערְן"!

אִיז אוֹיף אִים גֶעפַאלְן, 'זֵייעֶר־אַ־גְרוֹיסֶער פַּחַד'! - אוּן עֶר הָאט דָאס דֶערְצֵיילְט [פַאר] דֶער 'מַלְכָּה' - אִיז אוֹיף 'אִיר' אוּן אוֹיף דִי 'קִינְדֶער', אוֹיךְ גֶעפַאלְן אַ גְרוֹיסֶער 'פַּחַד'! - אוּן סְ'הָאט אִים זֵייעֶר גֶעקְלַאפֶּערְט דָאס 'הַאַרְץ'!

אוּן עֶר הָאט גֶערוּפְן אַלֶע 'פּוֹתְרֵי־חֲלוֹמוֹת' (דְהַיְינוּ: דִי וָואס קֶענֶען בַּאשֵׁיידְן [אַ 'חָלוֹם'])! - אוּן אִיטְלֶעכֶער הָאט זִיךְ [אַלֵיינְס] פּוֹתֵר גֶעוֶוען! - אוּן עֶס אִיז אִים אָבֶּער גָארְנִישְׁט אַרַיינְגֶעגַאנְגֶען [זֵייעֶר שְׁטִימֶע] אִין דִי 'אוֹיעֶרְן'! - אוּן עֶס אִיז אוֹיף אִים גֶעפַאלְן זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער 'פַּחַד'!

[ב] אִיז גֶעקוּמֶען צוּ אִים אַ 'חָכָם', אוּן הָאט אִים גֶעזָאגְט: "בַּאֲשֶׁר [אַז] עֶר הָאט [אַ] 'קַבָּלָה' פוּן זַיין 'פָאטֶער': בַּאֲשֶׁר [אַז] סְ'פַארְהַאנְדְן 'שְׁסָ"ה מִינֵי תַהֲלוּכוֹת־הַשֶׁמֶשׁ' (דְהַיְינוּ: דְרֵיי הוּנְדֶערְט מִיט פִינֶעף אוּן זֶעכְצִיג 'גֶענְג', הָאט דִי זוּן) - אוּן סְ'פַארְהַאנְדְן אֵיין אָרְט, וָואס אַלֶע דְרֵיי הוּנְדֶערְט אוּן פִינֶעף אוּן זֶעכְצִיג 'גֶענְג' פוּן דֶער זוּן, לַייכְטְן אוֹיף דֶעם אָרְט - אוּן דָארְט וַואקְסְט אַ 'אַייזֶערְנֶע־רוּט' [שְׁטֶעקְן] - אוּן וֶוער עֶס הָאט אַ 'פַּחַד', אַז [וֶוען] עֶר קוּמְט צוּ דֶער 'רוּט', וֶוערְט עֶר נִיצוֹל פוּן דֶעם 'פַּחַד'"!

(אוּן אַזוֹי [וִוי יֶעצְט דֶערְמַאנְט] - הָאט דֶער 'חָכָם' גֶעזָאגְט [צוּ] דֶעם 'מֶלֶךְ').

אִיז דָאס דֶעם 'מֶלֶךְ' וואוֹיל־גֶעפֶעלְן! - אוּן אִיז גֶעגַאנְגֶען מִיט זַיין 'וַוייבּ' אוּן 'קִינְדֶער' אוּן מִיט גָאר זַיין 'זֶרַע', צוּ דֶעם 'אָרְט'! [אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן] - אוּן דֶער 'חָכָם', [אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶער] אִיז אוֹיךְ מִיט זֵיי גֶעגַאנְגֶען!

אוּן אִינְמִיטְן וֶועג, שְׁטֵייט אַ 'מַלְאָךְ', [וָואס] דֶער 'מַלְאָךְ' [דָאזִיגֶער] אִיז אַ 'מְמוּנֶה' [אוֹיפְזֶעהְער] אוֹיף 'כַּעַס'! - וָוארְן דוּרְךְ 'כַּעַס', בַּאשַׁאפְט מֶען אַ 'מַלְאָךְ־הַמַשְׁחִית'! (דְהַיְינוּ: אַ 'מַלְאָךְ' וָואס עֶר אִיז מַזִיק אוּן פַארְדַארְבְּט)! - אוּן דֶער 'מַלְאָךְ' [דָאזִיגֶער אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶער], אִיז אַ 'מְמוּנֶה' אִיבֶּער אַלֶע 'מַשְׁחִיתִים'!

אוּן [פוּן] דֶעם 'מַלְאָךְ' [דָאזִיגְן], פְרֶעגְט מֶען דֶעם 'וֶועג'! - וָוארְן "סְ'פַארְהַאנְדְן אַ 'גוּטֶער־וֶועג' פַאר מֶענְטְשְׁן" (מִשְׁלֵי יד, יב; טז, כה)! - אוּן סְ'פַארְהַאנְדְן אַ 'וֶועג', וָואס עֶר אִיז פוּל מִיט 'לֵיים'! - אוּן סְ'פַארְהַאנְדְן אַ 'וֶועג', וָואס

ער איז פול מיט 'גְריבֶּער'! – און אַזוֹי איז פַארְהַאנְדְן כַּמָּה 'וֶועגְן'!

און ס'פַארְהַאנְדְן אַ 'וֶועג', וָואס דָארְט איז פַארְהַאנְדְן אַ 'פַייעֶר' – וָואס פִיר מַייל פוּן דֶעם [דָאזִיגְן] 'פַייעֶר', וֶוערְט מֶען פַארְבְּרֶענְט!

(הָאבְּן זֵיי גֶעפְּרֶעגְט דֶעם 'וֶועג' [פוּן] 'דֶעם [דָאזִיגְן] מַלְאָךְ' – הָאט עֶר זֵיי גֶעזָאגְט דֶעם [דָאזִיגְן] 'וֶועג' וָואס דָארְט איז דָאס 'פַייעֶר')!

זֶענֶען זֵיי גֶעגַאנְגֶען! (דְהַיְינוּ: דֶער 'מֶלֶךְ' מִיט אַלֶע זַיין 'זֶרַע', מִיט דֶעם 'חָכָם').

און דֶער 'חָכָם' הָאט אַלְץ גֶעקוּקְט פַאר זִיךְ אַלְעמָאל: "אוֹיבּ סֶע [ס'איז] דָארְט דָא דָאס 'פַייעֶר'"?! – וָוארְן עֶר הָאט גֶעהַאט אַ 'קַבָּלָה' פוּן זַיין 'פָאטֶער': "אַז ס'אִיז דָארְט פַארְהַאנְדְן דָאס 'פַייעֶר'" [ווי אויבְּנְדֶערְמַאנְט]!

דֶערְוַוייל [אִינְצְווִישְׁן ווי זֵיי גֵייעְן] הָאט עֶר דֶערְזֶעהְן דָאס 'פַייעֶר' – און הָאט גֶעזֶעהְן: "אַז ס'אִיז דָארְט אוּמְגֶעגַאנְגֶען [אַרוּמְגֶעגַאנְגֶען] אִין דֶעם 'פַייעֶר', 'מְלָכִים' און 'יְהוּדִים', אָנְגֶעטָאן אִין 'טַלִּית און תְּפִילִּין'"!

[און דָאס אִיז גֶעוֶוען: צוּלִיבּ ווייל בַּיי דִי 'דָאזִיגֶע מְלָכִים', זֶענֶען גֶעזֶעצְן 'יְהוּדִים' אִין זֵייעֶרֶע מְדִינוֹת – דֶערִיבֶּער הָאבְּן זֵיי גֶעקֶענְט גֵיין אִינֶעם 'פַייעֶר'].

הָאט דֶער 'חָכָם' גֶעזָאגְט צוּם 'מֶלֶךְ': "אִיךְ הָאבּ אַ 'קַבָּלָה': אַז פִיר מַייל פוּן דֶעם 'פַייעֶר', וֶוערְט מֶען פַארְבְּרֶענְט! – אִיבֶּער דֶעם [צוּלִיבּ דֶעם] ווייל אִיךְ נִישְׁט גֵיין וַוייטֶער – דוּ, אַז דוּ ווילְסְט, גֵיי"!

און דֶער 'מֶלֶךְ' הָאט זִיךְ גֶעטְרַאכְט: "ווייל עֶר הָאט גֶעזֶעהְן: אַז 'אַנְדֶערֶע מְלָכִים' גֵייעְן דָארְט אוּם [אַרוּם] אִין דֶעם 'פַייעֶר' – [דֶערִיבֶּער] וֶועט עֶר אוֹיךְ קֶענֶען גֵיין דָארְט"!

הָאט זִיךְ דֶער 'חָכָם' אָנְגֶערוּפְן: "אִיךְ הָאבּ אַ 'קַבָּלָה' פוּן מַיין 'טַאטְן' [ווי אויבְּנְדֶערְמַאנְט], אִיבֶּערְדֶעם ווייל אִיךְ נִישְׁט גֵיין! – דוּ, אַז דוּ ווילְסְט, גֵיי דִיר"!

אִיז דֶער 'מֶלֶךְ' גֶעגַאנְגֶען, מִיט גָאר זַיין 'זֶרַע' – הָאט זֵיי גֶעכַאפְּט [גֶעוועלְטִיגְט] דָאס 'פַייעֶר', און 'עֶר' אִיז פַארְבְּרֶענְט גֶעוָוארְן מִיט 'גָאר זַיין [גַאנְצֶע] זֶרַע'! – און זֵיי זֶענֶען אַלֶע אוֹיסְגֶערִיסְן גֶעוָוארְן!

[ג] ווי דֶער 'חָכָם' אִיז גֶעקוּמֶען אַהֵיים – אִיז גֶעוֶוען אַ וואוּנְדֶער בַּיי דִי 'שָׂרִים': "וָואס [פַארְוָואס] דֶער 'מֶלֶךְ' אִיז פַארְשְׁנִיטְן גֶעוָוארְן מִיט זַיין 'זֶרַע'? – עֶר הָאט דָאךְ זִיךְ גֶעהִיט פוּן אַ 'שׁוֹר-וָשֶׂה'? – פוּן וואנֶען אִיז דָאס גֶעקוּמֶען, וָואס זַיין 'זֶרַע' אִיז פַארְשְׁנִיטְן גֶעוָוארְן מִיט אִים"?!

הָאט זִיךְ דֶער 'אוֹנֵס' [אָנוּס] אָנְגֶערוּפְן: "דוּרְךְ מִיר אִיז עֶר פַארְשְׁנִיטְן גֶעוָוארְן"!

וָוארְן דִי 'שְׁטֶערְנְזֶעהֶער' הָאבְּן גֶעזֶעהְן: "(אַז דוּרְךְ אַ 'אָקְס' און אַ 'לֶעמֶעלֶע', וֶועט זַיין 'זֶרַע' אוֹיסְגֶערִיסְן וֶוערְן)" – און [זֵיי] הָאבְּן נִישְׁט גֶעווּאוּסְט וָואס זֵיי זֶעהְן – וָוארְן אַ 'אָקְס', מַאכְט מֶען פוּן זַיין 'פֶעל', 'תְּפִילִּין'; און אַ 'לֶעמֶעלֶע', מַאכְט מֶען פוּן דֶער 'וָואל' [זַיינֶע], 'צִיצִית' צוּם 'טַלִּית' – און דוּרְךְ זֵיי ['תְּפִילִּין' און 'צִיצִית'] אִיז דֶער 'מֶלֶךְ' אוֹיסְגֶערִיסְן גֶעוָוארְן מִיט זַיין 'זֶרַע'!

וָוארְן דִי 'מְלָכִים', וָואס 'יְהוּדִים' הָאבְּן אִין זֵייעֶר מְדִינָה יָא גֶעוואוֹינְט, וָואס זֵיי גֵייעְן אָנְגֶעטָאן אִין 'טַלִּית און תְּפִילִּין' – אִיבֶּערְדֶעם הָאבְּן דִי [דָאזִיגֶע] 'מְלָכִים', יָא גֶעקֶענְט גֵיין אִין דֶעם 'פַייעֶר', און ס'הָאט זֵיי גָאר נִישְׁט גֶעשַׁאט!

אָבֶּער דֶער '[דָאזִיגֶער] מֶלֶךְ' [אִיז פַארְשְׁנִיטְן גֶעוָוארְן] – וַוייל [ווייבַּאלְד] קַיין 'יְהוּדִים' וָואס גֵייעְן אִין 'טַלִּית און תְּפִילִּין', הָאבְּן נִישְׁט גֶעטָארְט זִיצְן אִין זַיין 'מְדִינָה' – אִיבֶּערְדֶעם אִיז עֶר אוֹיסְגֶערִיסְן גֶעוָוארְן מִיט זַיין 'זֶרַע'!

און דָאס הָאבְּן דִי 'שׁוֹר-וָשֶׂה' פוּן דִי 'מַזָּלוֹת', גֶעלַאכְט אוֹיס [פוּן] אִים [אִים אוֹיסְגֶעלַאכְט] – וָוארְן דִי 'שְׁטֶערְנְזֶעהֶער' הָאבְּן גֶעזֶעהְן: "אַז דוּרְךְ 'שׁוֹר-וָשֶׂה', וֶועט זַיין 'זֶרַע' פַארְשְׁנִיטְן וֶוערְן"! – זֵיי הָאבְּן אָבֶּער נִישְׁט גֶעווּאוּסְט וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעזֶעהְן! – אִיז דֶער 'מֶלֶךְ' פַארְשְׁנִיטְן גֶעוָוארְן מִיט זַיין 'זֶרַע', אָמֵן, כֵּן יֹאבְדוּ כָל אוֹיְבֶיךָ ה'"!

[פֶּרֶק ד] 'רְמָזִים' אוֹיף דִי מַעֲשֶׂה פוּן רַבֵּנוּ זַ"ל – אִין תְּהִלִּים קַאפִּיטְל ב

[אִינֶעם 'דָאזִיגְן פֶּרֶק', אִיז פַארְהַאן אַסַאךְ 'רְמָזִים' וָואס שְׁטֵייט נָאר בַּיי דִי 'לְשׁוֹן-הַקּוֹדֶשׁ'דִיגֶע חֵלֶק – און מִיר הָאבְּן דָאס אִיבֶּערְגֶעזֶעצְט אִין אִידִישׁ].

[א] "לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם" (פָּסוּק א). "פַארְוָואס רוֹישְׁן דִי פֶעלְקֶער (קֶעגְן מָשִׁיחַ)]"!

[דָאס אִיז מְרֻמָּז: אַז זֵיי זֶענֶען גוֹזֵר 'שְׁמָד', ווי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט פֶּרֶק א אוֹת א; און זֵיי לָאזְן נִישְׁט מְקַיֵּים זַיין דִי תּוֹרָה וּמִצְוֹות בְּפַרְהֶסְיָא – ווי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט, פֶּרֶק ב אוֹת ה]!

[ב] "תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל" (פָּסוּק ט). "צוּבְּרֶעךְ דַיינֶע פַיינְט מִיט אַ 'אַייזֶערְנֶע-רוּט'"!

[דָא אִיז מְרוּמָּז: דִי 'אַייזֶערְנֶע-רוּט'! [וָואס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט, פֶּרֶק ג אוֹת ב].

[ג] "פֶּן יֶאֱנַף, וְתֹאבְדוּ דֶרֶךְ; כִּי יִבְעַר" וְכוּ' (פָּסוּק יב). "טָאמֶער וֶועט הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ צֶערְעֶנֶען, און אִיר וֶועט פַארְלִירְן דֶעם 'וֶועג' (זִיךְ צוּ רַאטֶעוֶוען); וֶוען עֶס וֶועט אַבִּיסְל בְּרֶענֶען זַיין 'צָארְן'"!

[דָאס אִיז מְרַמֵז: אוֹיפְן אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן ׳כַּעַס׳ פוּנֶעם ׳מֶלֶךְ׳, פֶּרֶק ג אוֹת א; אוּן אוֹיפְן ׳מַלְאָךְ׳ וָואס אִיז מְמוּנֶה אוֹיף ׳כַּעַס׳, וָואס עֶר וֶוערְט בַּאשַׁאפְן דוּרְכְן ׳כַּעַס׳, וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט פֶּרֶק ג אוֹת ב! - וָואס פוּנֶעם ׳דָאזִיגְן מַלְאָךְ׳ פְרֶעגְט מֶען דֶעם ׳וֶועג׳ וואוּ צוּ גֵיין! - (אוּן דוּרְךְ ׳כַּעַס׳, קֶען מֶען פַארְבְּרֶענְט וֶוערְן דוּרְכְן ׳פַייעֶר׳ וָואס גֶעפִינְט זִיךְ דָארְט אוֹיפְן ׳דָאזִיגְן וֶועג׳, וְוי בַּיים ׳אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן קֶענִיג׳, פֶּרֶק ג אוֹת ב)]!

*

[אוּן דִי דָאזִיגֶע רֵייד - זֶענֶען זֵייעֶר ׳הוֹיךְ׳ אוּן ׳פַארְהוֹילְן׳]!

[דָאס אַלֶעס (בִּיז אַהֶער) - הָאבּ אִיךְ גֶעהֶערְט (פוּן רַבֵּינוּ זַ״ל)]!

[ד] [נָאךְ אַבִּיסְל ׳רְמָזִים׳ (וִוינְקְן) - הָאבּ אִיךְ גֶעטְרָאפְן (פוּן רַבֵּינוּ זַ״ל), פוּנֶעם ׳דָאזִיגְן מַעֲשֶׂה - אִינֶעם אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן קַאפִּיטְל (תְּהִלִּים פֶּרֶק ב)]!

״נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ, וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ״ (פָּסוּק ג) **״**(דִי ׳פֶעלְקֶער׳ זָאגְן)**: לָאמִיר אָפְּרַייסְן זַיינֶע ׳שְׁטְרִיקְן׳** (פוּן מָשִׁיחַ׳ס הֶערְשַׁאפְט)**, אוּן לָאמִיר אַרָאפְּוַוארְפְן פוּן אוּנְז זַיינֶע ׳דִיקֶע שְׁטְרִיקְן׳״!**

[דָאס אִיז (מְרַמֵז אוֹיף דִי ׳שְׁטְרִיקְן׳, ׳פֶעדִימֶער׳ אוּן ׳רְצוּעוֹת׳, פוּן דִי) ׳צִיצִית׳ אוּן ׳תְּפִלִּין׳! - [וָואס דֶער ׳מֶלֶךְ׳ הָאט נִישְׁט גֶעלָאזְט פַארְן ׳אָנוּס׳, גֵיין מִיט ׳טַלִית וּתְפִלִּין׳ בְּפַרְהֶסְיָא - וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט, פֶּרֶק ב אוֹת ה].

[״מוֹסֵרוֹת־שְׁטְרִיקְן״ - זֶענֶען גֶעמַאכְט פוּן ׳פֶעל־לֶעדֶער׳ - דָאס אִיז דִי בְּחִינָה פוּן (דִי ׳רְצוּעוֹת׳ פוּן דִי) ׳תְּפִלִּין׳.

״עֲבוֹת; גְרָאבֶּע־שְׁטְרִיק״ - דָאס זֶענֶען ׳חֲבָלִים׳ - דִי בְּחִינָה פוּן (דִי ׳פֶעדִימֶער׳ פוּן דִי) ׳צִיצִית׳.

אַזוֹי־וְוי חֲזַ״ל דַרְשְׁנֶ׳ען דֶעם ׳דָאזִיגְן פָּסוּק׳, אִין מַסֶּכֶת עֲבוֹדָה־זָרָה (דַף ג:)]: ״אוֹיף דִי ׳צִיצִית׳ אוּן דִי ׳תְּפִלִּין׳״]!

[ה] ״יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק״ (פָּסוּק ד)**. ״דֶער בַּאשֶׁעפֶער וָואס זִיצְט אִין הִימְל, וֶועט לַאכְן פוּן זֵייעֶרֶע רֵייד״!**

[וַוייל דִי ׳שׁוֹר וָשֶׂה׳ (דִי ׳אָקְס׳ אוּן דִי ׳לֶעמֶעלֶע׳ וָואס סְ׳פַארְהַאנְדְן צְוִוישְׁן דִי ׳מַזָלוֹת׳) אִין הִימְל - הָאבְּן אִים אוֹיסְגֶעלַאכְט - כַּנַ״ל פֶּרֶק ג אוֹת א]!

[ו] ״אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ בְאַפּוֹ, וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ״ (פָּסוּק ה)**. ״דֶעמָאלְס** (וֶוען הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וֶועט הֶערְן זֵייעֶרֶע רֵייד)**, וֶועט עֶר רֶעדְן צוּ זֵיי מִיט זַיין צָארְן; אוּן מִיט זַיין כַּעַס, וֶועט עֶר זֵיי דֶערְשְׁרֶעקְן״!**

[(דָאס אִיז מְרַמֵז אוֹיף דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן): ׳כַּעַס׳ אוּן ׳בֶּהָלָה׳ אוּן ׳פַּחַד׳ (וָואס דֶער קֶענִיג הָאט זִיךְ דֶערְשְׁרָאקְן פוּנֶעם חָלוֹם) - פֶּרֶק ג אוֹת א]!

[ז] ״וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי״ (פָּסוּק ו)**. ״אוּן אִיךְ הָאבּ גֶעזַאלְבְּט מַיין קֶענִיג ׳דָוִד־הַמֶלֶךְ׳, אוֹיף ׳צִיּוֹן, מַיין הֵיילִיגְן בַּארְג׳״!**

[אֶפְשַׁר אִיז דָאס מְרַמֵז: אַז דָאס ׳מֶענְטְשׁ־צוּזַאמְנְשְׁטֶעל׳ וָואס דֶער ׳אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶער קֶענִיג׳ הָאט אַוֶועקְגֶעשְׁטֶעלְט אוֹיף אַ ׳הוֹיכְן־בַּארְג׳, וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט פֶּרֶק ב אוֹת ג - אִיז דָאס גֶעוֶוען (אוֹיסְגֶערֶעכְנְט) ״זֶה לְעֻמַּת זֶה״ (קֹהֶלֶת ז, יד), ״אֵיינְס קֶעגְן דֶעם אַנְדֶערְן״ (׳סִטְרָא־אַחֲרָא׳ קֶעגְן דִי ׳קְדוּשָּׁה׳) - וַוייל דָאס אִיז קֶעגְן דֶעם ׳מֶלֶךְ׳ (דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער כִּבְיָכוֹל) וָואס גֶעפִינְט זִיךְ [עֶר רוּהְט] אוֹיף ׳צִיּוֹן, דֶעם הֵיילִיגְן בַּארְג׳!

וַוייל דָארְט אִין ׳צִיּוֹן, דֶעם הֵיילִיגְן בַּארְג׳ - וֶוערְן נִכְלַל אַלֶע טֵיילְן פוּן דִי וֶועלְט! (וְוי בַּאוואוּסְט; זֶעה יוֹמָא נד:).

אוּן דָאס מֵיינְט דֶער פָּסוּק: ״הַר״, ״אוֹיפְן בַּארְג״ - וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]!

״נָסַכְתִּי״, ״אִיךְ הָאבּ גֶעזַאלְבְּט״ - דָאס אִיז דֶער זֶעלְבֶּער לָשׁוֹן פוּנֶעם פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית לה, יד)**: ״וַיַּסֵּךְ, וַיִּצֹק״; ״יַעֲקֹב־אָבִינוּ הָאט גֶעגָאסְן וַויין אוֹיפְן מִזְבֵּחַ; אוּן עֶר הָאט גֶעגָאסְן אוֹיל״.**

[דָאס אִיז מְרַמֵז אוֹיפְן ׳מֶענְטְשְׁן־צוּזַאמְנְשְׁטֶעל׳ וָואס דֶער ׳מֶלֶךְ׳ הָאט צוּזַאמְגֶעגָאסְן־צוּזַאמְגֶעשְׁמָאלְצְן פוּן דִי ׳זִיבְּן־עֶרְלֵיי־אַייזְנְוַוארְג׳]!

[ח] ״שְׁאַל מִמֶּנִּי [וְאֶתְּנָה]**״** (פָּסוּק ח)**. ״בֶּעט פוּן מִיר, אוּן אִיךְ וֶועל דִיר גֶעבְּן״!**

(דָא אִיז מְרוּמָז)**: אַלֶע ׳עֵצוֹת׳** [וָואס וֶוער סְ׳דַארְף אַ ׳עֵצָה׳, גֵייט עֶר צוּם ׳מֶענְטְשׁ־צוּזַאמְנְשְׁטֶעל׳]**, כַּנַ״ל** [פֶּרֶק ב אוֹת ג]**!**

(אֶפְשַׁר אִיז דָא אוֹיךְ מְרוּמָז: וָואס דֶער ׳מֶלֶךְ׳ פְרֶעגְט פוּנֶעם ׳אָנוּס׳: ״בֶּעט פוּן מִיר וָואס דוּ ווִילְסְט, וֶועל אִיךְ דִיר דָאס גֶעבְּן״ - וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט, פֶּרֶק א אוֹת ג).

[ט] ״(וְאֶתְּנָה) **גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ, וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ״** (שָׁם)**. ״**(אִיךְ וֶועל דִיר גֶעבְּן) **דִי ׳גוֹיִם׳ אַלְץ דַיין אַרְבְּטֵייל; אוּן דַיין אַרְבְּטֵייל וֶועט אָנְקוּמֶען בִּיז דִי עֶקְן פוּן דִי עֶרְד״!**

[(דָא אִיז מְרוּמָז): אַז ״אַלֶע עֶקְן פוּן דִי עֶרְד״ וֶועלְן זַיין צוּזַאמֶען! - דָאס הֵייסְט: אַז אַלֶע ׳זִיבְּן־חֲלָקִים׳ וָואס זֶענֶען פַארְהַאנְדְן אִין דֶער וֶועלְט (וָואס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט פֶּרֶק ב אוֹת ג), אוּן אַלֶע ׳קֶענִיגְרַייכְן׳, אוּן אַלֶע ׳פֶעלְקֶער׳ - וֶועלְן זַיין פַאר אַ ׳נַחֲלָה־אַרְבְּטֵייל׳ אוּנְטֶער אִים (מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ)!

(דָאס אִיז מְרַמֵז: אוֹיף דֶעם אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן ׳מֶענְטְשׁ־צוּזַאמְנְשְׁטֶעל׳, פֶּרֶק ב אוֹת ג - וָואס אַלֶעס אִיז נִכְלַל אִין אִים; אוּן פוּן אִים פְרֶעגְט מֶען ׳עֵצוֹת׳! - דָאס אִיז קֶעגְן דֶעם ׳אֶמֶתְ׳ן צַדִיק׳, דִי בְּחִינָה פוּן ׳מָשִׁיחַ צִדְקֵינוּ׳, וָואס פוּן אִים פְרֶעגְט מֶען אַלֶע עֵצוֹת! - זֶעה אִין ׳לִקוּטֵי־הֲלָכוֹת, הֶכְשֵׁר־כֵּלִים ב, ה)]!

[י] ״עִבְדוּ״ (פָּסוּק יא)**. ״דִינְט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן״! -** [דָאס אִיז מְרַמֵז: אוֹיף (דִי ׳עֲבוֹדַת־הַשֵּׁם׳ פוּן מִצְוַת) ׳צִיצִית׳].

״בְּיִרְאָה״ (שָׁם)**. ״מִיט ׳פָארְכְטִיגְקֵייט״! -** [דָאס אִיז (מְרַמֵז אוֹיף מִצְוַת) ׳תְּפִלִּין׳ (דִי בְּחִינָה פוּן ׳יִרְאָה׳, וְוי סְ׳שְׁטֵייט אִין גְמָרָא בְּרָכוֹת ו. סוֹטָה יז. חוּלִין פט.)].

״וְגִילוּ בִּרְעָדָה״ (שָׁם)**. ״אוּן פְרֵייט אַייךְ מִיט דֶעם ׳צִיטֶערְנִישׁ׳** (וָואס וֶועט פַאלְן אוֹיף דִי גוֹיִם)**״! -** [(דָא אִיז מְרוּמָז): דִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטְן ׳צִיטֶערְנִישׁ׳ [דֶער ׳פַּחַד׳ וָואס אִיז אַרוֹיפְגֶעפַאלְן אוֹיפְן ׳מֶלֶךְ׳, פֶּרֶק ג אוֹת א־ב).

*

[יא] דִי ׳[דָאזִיגֶע] **גַאנְצֶע מַעֲשֶׂה׳ - אִיז מְרוּמָז אִין דֶעם ׳**[דָאזִיגְן] **קַאפִּיטְל׳** (תְּהִלִּים ב)**!**

אַז וואוֹיל [אִיז] **דֶעם, וָואס עֶר וֶועט עֶפֶּעס וִויסְן אִין דִי ׳מַעֲשִׂיוֹת׳, וָואס זֶענֶען דוּרְךְ** [לוֹיטֶער] **גְרוֹיסֶע ׳סוֹדוֹת־הַתּוֹרָה׳!**

בס"ד

דעם רבינ'ס מעשיות

שם ____________________

טלפון ____________________

עיר ____________________

מבחן בסיפורי מעשיות

מַעֲשֶׂה ד' - מִמֶּלֶךְ שֶׁגָּזַר שְׁמָד

א. מה גזר המלך על המדינה?
- ❑ לגרש את כל היהודים
- ❑ להרוג את כל היהודים
- ❑ לגרש את מי שלא ימיר דתו

ב. מה עשו היהודים במדינה?
- ❑ קצת מהם הפקירו כל רכושם ויצאו משם
- ❑ קצת מהם נשארו שם והיו אנוסים
- ❑ שתי התשובות נכונות

ג. מי גילה לבן של המלך שנתקשרו נגדו להכרית זרעו?
- ❑ גוי שהוא אחד מהשרים
- ❑ יהודי אנוס
- ❑ יהודי אנוס שהיה אחד מהשרים

ד. איזה כבוד נתן המלך לשר האנוס?
- ❑ עשה אותו שר
- ❑ נתן לו הרבה מעות
- ❑ שיהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא

ה. ממה אמרו חוזי הכוכבים למלך שישמור שלא יכרת זרעו?
- ❑ שישמור עצמו מלהנהיג את המדינה ביד רמה
- ❑ שישמור עצמו מפרה וסוס
- ❑ שישמור עצמו משור ושה

ו. שאלה זכות: איזה חכמה נפל על המלך?
- ❑ שלא ימצא במדינתו שור ושה
- ❑ לכבוש כל העולם ללא מלחמה
- ❑ שתי התשובות נכונות

ז. מה היה למלך ע"י דמות האדם שהעמיד אותו על הר גבוה?
- ❑ היה כובש כל העולם
- ❑ אסף ממון רב
- ❑ שתי התשובות נכונות

ח. מה היה התנאי שדמות האדם יהיה מסוגל למה שמסוגל?
- ❑ שיהיה המלך משפיל גאים
- ❑ שיהיה המלך מגביה שפלים
- ❑ שתי התשובות נכונות

ט. מה עשה המלך הנ"ל ליהודי שהיה יהודי בפרהסיא?
- ❑ עשה אותו לשר גדול מאוד
- ❑ הכניס אותו לבית הסוהר
- ❑ לקח מאתו זאת, וחזר להיות יהודי אנוס

י. מה ראה המלך בחלום?
- ❑ פרה וסוס שיש בין המזלות משחקים ממנו
- ❑ שהשרים שלו משחקים ממנו
- ❑ ששור ושה שיש בין המזלות משחקים ממנו

יא. עם מי הלך המלך לאותו מקום?
- ❑ עם אשתו ובניו
- ❑ עם אשתו ובניו וכל זרעו
- ❑ עם אשתו ובניו וכל זרעו והחכם

יב. על מה ממונה המלאך שעומד באמצע הדרך?
- ❑ על כעס
- ❑ על גאוה
- ❑ על שקר

יג. באיזה דרך אמר המלאך שהוא ממונה על הכעס שילכו?
- ❑ לדרך שהוא מלא טיט
- ❑ לדרך שהוא מלא פחתים ובורות
- ❑ לדרך שיש שם אש שד' פרסאות מהאש נשרפין

יד. את מי ראו הולכים בדרך שהלכו?
- ❑ מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפילין
- ❑ מלכים ושרים
- ❑ מלכים ויהודים אנוסים

טו. מי המשיך ללכת אחרי שראו את הנ"ל?
- ❑ המלך ואשתו וכל זרעו והחכם
- ❑ המלך לבדו
- ❑ המלך ואשתו וכל זרעו

טז. מי נשרף באש?
- ❑ המלך ואשתו וכל זרעו והחכם
- ❑ המלך לבדו
- ❑ המלך ואשתו וכל זרעו

יז. ע"י מה באמת נכרת זרעו של המלך?
- ❑ ע"י שלא שמר עצמו משור ושה
- ❑ ע"י שלא הנהיג המדינה ביד רמה
- ❑ ע"י שלא נתן ליהודים להניח טלית ותפילין בפרהסיא

יח. באיזה קאפיטל מרומז המעשה ?
- ❑ קאפיטל ב' בתהלים
- ❑ קאפיטל ג' בישעי'
- ❑ קאפיטל נ' בתהלים

עקר כבודי, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא - בהצלחה גדולה

ספורי מעשיות שסיפר רבינו הקדוש הם קודש קדשים וכונתו ז"ל הייתה כדי לעורר אותנו משנתינו הרוחנית, וללמד אותנו דעת ודרך ישרה לעבודת השם יתברך בהתעוררות הלב, כמו שאמר רבינו: ש"ספורי מעשיות שלו מסוגלים לעורר מהשינה", ולמען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה ניתן לשלוח תשובות לפקס 15326519611 או ל: L3233287@gmail.com

בס"ד

דעם רבינ'ס מעשיות

נאמען ____________________

טעלעפון ____________________

שטאט ____________________

בחינה אויף סיפורי מעשיות
די פערטע מעשה - דער מלך שגזר שמד

א. וואס האט דער מלך גוזר געווען אויף דער מדינה?
- ❑ צו פארטרייבן אלע אידן פון דער מדינה
- ❑ צו הרג'ענען אלע אידן פון דער מדינה
- ❑ אז ווער עס וויל בלייבן אין דער מדינה מוז זיך שמד'ן

ב. וואס האבן די אידן געטון?
- ❑ א טייל האבן מפקיר געווען זייער גאנצער פארמעגן, און זענען ארויס פון דארטן
- ❑ א טייל זענען געבליבן און זיך געפירט ווי אידן באהאלטענערהייט
- ❑ביידע תשובות זענען ריכטיג

ג. ווער האט אויסגעזאגט פאר דעם מלך אז מען וויל אים הרג'ענען?
- ❑ א גוי, איינער פון די שרים
- ❑ א איד איינער פון די אנוסים
- ❑ א איד א שר איינער פון די אנוסים

ד. וועלכע כבוד האט מען געגעבן פאר דער וואס האט אויסגעזאגט?
- ❑ מען האט אים געמאכט פאר א שר
- ❑ מען האט אים געגעבן געלט
- ❑ אז ער זאל מעגן לייגן טלית און תפילין בפרהסיא

ה. די שטערן זעערס האבן געזאגט פאר'ן מלך זיך צו אפהיטן פון?
- ❑ פירן די מלכות שארף
- ❑ פון א קו און א אקס
- ❑ פון א אקס און א לעמעלע

ו. שאלה זכות: דער מלך איז געפאלן אויף א חכמה אז?
- ❑ אז עס זאל זיך נישט געפונען אין זיין מדינה קיין אקס און קיין שאף
- ❑ ער זאל קענען אפנעמען די וועלט אן קיין מלחמה
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ז. וואס האט דער מלך געהאט פון דעם וואס ער האט געמאכט די מענטש פון אייזן?
- ❑ ער האט איינגענומען די וועלט
- ❑ ער האט איינגעזאמלט אסאך געלט
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ח. וואס האט דער מלך געטון ?
- ❑ משפיל געווען אלע שרים
- ❑ געמאכט פשוטע מענטשן פאר שרים
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ט. וואס האט דער מלך געטון צו דעם איד וואס האט געמעגט זיין א איד בפרהסיא?
- ❑ ער האט אים געמאכט פאר זייער א גרויסע שר
- ❑ ער האט אים איינגעשפארט אין תפיסה
- ❑ ער האט אים מער נישט געלאזט זיין א איד בפרהסיא

י. וואס האט דער מלך געזען אין חלום?
- ❑ אז א אקס און א קו לאכן פון אים
- ❑ אז זיינע שרים לאכן פון אים
- ❑ אז א אקס און א לעמעלע פון די מזלות לאכן אים אויס

יא. מיט וועמען איז דער מלך אהין געגאנגען?
- ❑ אליין
- ❑ מיט זיין ווייב און קינדער
- ❑ מיט זיין ווייב און קינדער און אויך דער חכם

יב. אויף וואס איז ממונה דער מלאך וואס שטייט אינמיטן וועג?
- ❑ אויף כעס
- ❑ אויף גאוה
- ❑ אויף שקר

יג. וועלכער וועג האט זיי דער מלאך געהייסן גיין ?
- ❑ אין דער וועג פון ליים
- ❑ אין דער וועג וואס איז פול מיט גרובער
- ❑ אין דער וועג פון דעם פייער

יד. וועמען האבן זיי דארטן געזען גיין?
- ❑ מלכים און אידן אנגעטון טלית און תפילין
- ❑ מלכים און שרים
- ❑ מלכים מיט אידן אנוסים

טו. ווער איז ווייטער געגאנגען אין דעם וועג?
- ❑ דער מלך מיט דער חכם
- ❑ נאר דער מלך
- ❑ דער מלך מיט זיינע קינדער

טז. ווער איז פארברענט געווארן?
- ❑ דער מלך מיט דער חכם
- ❑ נאר דער מלך
- ❑ דער מלך מיט זיינע קינדער

יז. וואס האט באמת געמיינט די אקס און לעמעלע?
- ❑ ער זאל הרג'ענען אלע אקסן און לעמעלעך
- ❑ ער זאל פארטרייבן אלע אקסן און לעמעלעך
- ❑ אז וויל ער לאזט נישט אנטון טלית און תפלין וואס מען מאכט פון א אקס און א לעמעלע וועט ער פארשניטן ווערן

יח. אין וועלכער קאפיטל איז מרומז די מעשה?
- ❑ קאפיטל ב' פון תהלים
- ❑ קאפיטל ג' פון ישעי'
- ❑ קאפיטל נ' פון תהלים

מיין כבוד איז, אז איך זאל מעגן זיין א איד בפרהסיא - מיט פיל הצלחה

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה, און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.

צו מאכן די בחינה און אריין גיין אין גורל רוף די טעלעפאן ליין 02-5-3333-72 - ארה"ב 646-518-1095

בעזרת השי"ת

ישר כח חברים יקרים!

בזכות תרומתכם נוכל להמשיך ולהדפיס ולהפיץ את אורו של הצדיק בכל העולם כולו. עדיין אנו רחוקים מהיעד ויש הזדמנות להשתתף במגבית קד' זה כדי שנוכל להמשיך את הקיים ולהוסיף עוד ולהדפיס מדי שבוע אלפי עותקים את הגליונות שנקראים על שם הצדיק

"דעם רבינ'ס ליכט" ~ "דעם רבינ'ס מעשיות"

אנו יודעים כמה חשוב ונצרך להעביר לילדינו ולדורות הבאים אחרינו לדעת את דעת רבינו הק' - כמו שאמר רבינו גם **לבניכם תודיעו** את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיוצא בהם אשר גלה לנו ואמר אז זה הפסוק בהתלהבות גדול כגחלי אש. "והודעתם לבניך ולבני בניך"

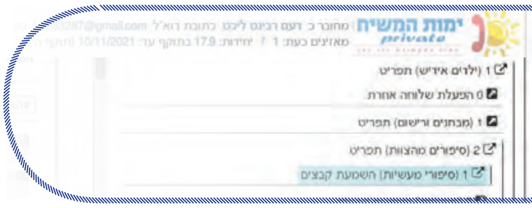

טעלעפאן ליין, ווי הונדערטער קינדער זענען איינגעשריבן, א גרויסע צאל פון זיי האלטן מיט יעדע וואך די בחינות און גייען מיט די הייליגע לשונות פון רבי'נס מעשיות אין זייער טאג-טעגליכע לעבן.

דעם רבינ'ס מעשיות

מאות גליונות מודפסים בעז"ה מדי שבוע עם מבחנים על הספר הק' ספורי מעשיות של רבינו הק' - כדי שמאות ילדים יוכלו להיבחן מדי שבוע על הספר הק' זה.

כרטיסים מיוחדים עם תמונות נפלאות על מאמרים ושיחות של רבינו הק' מוגשים ומומחשים לצעירי הצאן, הכרטיסים יודפסו שוב בעז"ה ויחולק בת"ת ובבתי מדרש של אנ"ש, כדי שילדינו ילכו עם התורות והשיחות בכל עת.

דעם רבינ'ס ליכט

ווערט געשריבן; איבערגעקוקט; ניקוד; דעזיינט; געדריקט דורך עטליכע אינגעלייט מאנ"ש וועלכע געבן אוועק זייערע טייערע צייט וואך איין וואך אויס, להפיץ דעת רבינו בעולם.

חברים יקרים!

כדי שנוכל להמשיך מפעל קד' זה, אנו חייבים את עזרתכם - כדי שנוכל לכסות את החובות וגם נוכל להמשיך להדפיס ולהפיץ את דעת רבינו הק' לילדינו היקרים, אנא השתתפו בעין יפה עבור מגבית קדוש זה ותתברכו בכל הברכות ובכל הישועות:

תתקשר: 8# 02-5-3333-72

לתרום בנדרים פלוס: "דעם רבינ'ס ווינקל"

פעם אחת אמר רבינו:

אצל מי שאני לוקח ומקבל ממון וכיוצא, אני נותן לו. כי בזה שאני מקבל אני נותן.

ר' נתן אמר לפני פטירתו:

יפוצו מעינותיך חוצה, תהי' חזקים בממון, ברצון ובטרחה.